

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Бакалаврська робота
ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ САГИ ГАРРІ ПОТТЕР НА ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРИ ЛЮДСЬКИХ ВІДНОСИН СЕРЕД СТУДЕНТІВ
ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II

КОВАЧ ЕМЕШЕ ШАНДОРІВНА

Студентка IV-го курсу

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітній рівень: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол №1/2019

Науковий керівник:

Чопак Єва Василівна,
викладач

Завідувач кафедрою:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2020 року

Протокол № _____ / 201_

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра педагогіки та психології

Бакалаврська робота

**ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ САГИ ГАРРІ ПОТТЕР НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ
ЛЮДСЬКИХ ВІДНОСИН СЕРЕД СТУДЕНТІВ ЗАКАРПАТСЬКОГО
УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II**

Освітній рівень: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу
спеціальності 013 Початкова освіта
Ковач Емеше Шандорівна

Науковий керівник: Чопак Єва Василівна,
викладач

Рецензент: Балог Лівія Іванівна
ст. викладач

Берегове
2020

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

HARRY POTTER HATÁS VIZSGÁLATA A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI
MAGYAR FŐISKOLA HALLGATÓINAK KÖRÉBEN
Szakdolgozat

Készítette: Kovács Emese
IV. évfolyamos
Tanító szakos hallgató

Témavezető: Csopák Éva,
tanár

Recenzens: Balogh Livia,
adjunktus

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
I. КУЛЬТУРА, ГРАМОТНІСТЬ, ЧИТАННЯ.....	8
I.1 Про читання в загальному.....	8
I.2 Виховання у дітей та молодого покоління інтересу до читання.....	12
II. ПОГЛЯД НА СВІТ «ГАРРІ ПОТТЕРА».....	16
II.1 Вплив роману «Гаррі Поттер» на різні сфери життя.....	21
II.2 Книги написані за мотивами роману «Гаррі Поттера».....	22
III. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РОМАНУ «ГАРРІ ПОТТЕРА» СЕРЕД СТУДЕНТІВ ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II.....	25
III.1 Узагальнення практики та результатів дослідження.....	44
ВИСНОВКИ.....	46
РЕЗЮМЕ.....	47
ПЕРЕЛІК СХЕМ.....	48
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	49
ДОДАТОК.....	52

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	6
I. KULTÚRA, MŰVELTSÉG, OLVASÁS	8
I.1 Az olvasásról általánosan	8
I.2 A gyermek és ifjúsági irodalom szerepe az olvasóvá nevelésben	12
II. BETEKINTÉS A HARRY POTTER VILÁGBA.....	16
II.1 Harry Potter hatás az élet különböző szinterein	21
II.2 A Harry Potter című regényre épített könyvek.....	22
III. A HARRY POTTER – HATÁS VIZSGÁLATA A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA HALLGATÓINAK KÖRÉBEN	25
III.1 A kutatás tapasztalatainak és végeredményének összegzése.....	44
ÖSSZEFOGLALÁS	46
REZÜMÉ.....	47
ÁBRÁK JEGYZÉKE	48
HIVATKOZOTT IRODALOM	49
MELLÉKLET	52

BEVEZETÉS

„Mit számít, ha nyelvünkben és szokásainkban különbözünk, ha a célunk közös?

Ha nyitott szívvel fordulunk egymás felé, semmi nem állhat közénk”

(Rowling, 2000).

Szakedolgozatom a *Harry Potter hatás vizsgálata a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak körében* címet viseli.

Azért esett a téma feldolgozására a választásom, mert már a cím olvasása közben magaménak és szakedolgozatom megfelelő témájának éreztem a témát. Ezzel egy időben megszülettek a fejemben a megvalósítható tervek és kutatási tevékenységek, valamint a kutatási kérdés, miszerint: a Harry Potter-hatás megjelenik-e a II. RF KMF hallgatóinak körében?

Jelen dolgozat alapvető feladata és célja az, hogy megvizsgálja és bemutassa környezetem, jelen esetben a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak olvasási szokásait, valamint J. K. Rowling híres hétkötetes regénysorozatáról, a Harry Potterről megalkotott pozitív és negatív véleményeket, nézeteket és hatásokat.

A szakedolgozatom első fejezete tágabb leírást és áttekintést ad az olvasásról, mint fogalomról és folyamatról, annak jelentőségéről és fontosságáról a gyerekek életében. Ebben a részben görcső alá vesszük azt is, hogy hogyan lehet az alsó osztályos diákok körében a leghatékonyabban olvasóvá nevelni a gyermek- és ifjúsági irodalom segítségével. Ezen a részen keresztül kapcsolódik témám az olvasási szokásokhoz, hiszen a Harry Potter-hatás pont arról szól, hogy megváltoztat(hat)ja az olvasók olvasási szokásait, és ezáltal a gyermekek olvasási szokásait, olvasóvá nevelését is befolyásolhatja.

A második fejezetben betekintést adunk a Harry Potter világba és hatásba mindazok számára, akik érdeklődéssel vannak a téma irányába. Ezen fejezet taglalja azt is, hogy milyen regények íródtak J. K. Rowling hét kötete köré. Ezek a könyvek Harry Pottert, barátait, valamint tanárait, a hét kötetben megjelenő természetfeletti lényeket, különleges játékokat és jelenségeket veszik alapjukként. Van olyan regény, amelyben Harry már felnőtt férfi és édesapa, más regények a legendás állatokról szólnak, de akad köztük olyan is, amely a kviddics játék és párbaj köré építi mondanivalóját.

Harmadik fejezetben a gyakorlatban is megvizsgáljuk azt, hogy II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak milyenek az olvasási szokásaik, milyen gyakran vásárolnak új könyveket, esetleg a könyvtár könyveit kölcsönzik-e, melyek a kedvenc témáik könyvvásárlásaik során, valamint, hogy miképpen vélekednek a J. K. Rowling hétkötetes regényéről, a Harry Potterről. Fontos tényező volt annak vizsgálata, hogy a hallgatók milyen arányban olvasták már vagy tervezik a közeljövőben olvasni a regényt. A kapott válaszokat diagramos kimutatásokba összegezzük.

I. KULTÚRA, MŰVELTSÉG, OLVASÁS

„... könyvek általában nem unalmasak, sőt az élet legérdekesebb lehetőségei közé tartozik az olvasás, csak hozzá kell szokni.”

/Hegedüs Géza/

I.1 Az olvasásról általánosan

Az olvasás egy nehezen meghatározható fogalom, mivel nagyon komplex folyamatot ölel fel és foglal magába. Meixner Ildikó írásában az alábbi meghatározással találkozhatunk: „Az olvasás írásban rögzített beszédegységek értelmes felfogása” (Meixner, 1967:7).

Az értő olvasási szint eléréséhez számos külső és belső hatás összehangolt működése a felelős. Legfontosabb az emberi idegrendszer és a kognitív előfeltételek együttes működése. Melyek is azok az előfeltételek és képességek, melyek elengedhetetlenek a megfelelő olvasási technika elsajátításához (Döbör, 2009)?

Nem egyetlen adottság és előfeltétel a meghatározója az írott nyelvi jelentések megértésének. Számos kognitív képesség elengedhetetlen a megfelelő olvasáshoz. Az olvasás helyes ismeretének alapját a betűk képezik, majd erre épül rá a szavak megértésének hajlama. (Döbör, 2009).

Az olvasási készség nem más, mint az írott szövegek megértésének a képessége. A szövegértésnek köszönhetően lehet az olvasás élmény-, információ- és tudásszerző. Az olvasási folyamatot két nagy szakaszra lehet felosztani, melyek a következők:

- a) a szimbólumok felismerése, más néven a vizuális dekódolás;
- b) a szimbólumokhoz jelentést rendelnek, amely az olvasott szövegek megértését jelenti (Gósy, 2008).

Az olvasást nélkülözhetetlen eszközként lehetne említeni a művelődés minden szegmensében. Elsajátítása nagyban befolyásolja a tanuló további életét, képességeit és jövőjét. Az iskolai évek alatt nemcsak a házi feladatok végzéséhez és az órai felkészülésekhez fontos és mérvadó a jó olvasási készség, hanem a tanórákon való kiemelkedő és célravezető részvételhez is (Meixner, 1967).

Döbör Ágota írásában tömören ismerteti az olvasásmegértéshez nélkülözhetetlen tényezőket, melyeket munkám 1. ábrájaként tüntettem fel:

Olvasásmegértés						
Nyelvi megértés			Dekódolás			
Háttértudás	Nyelvi tudás			Jelkulcs ismerete		Lexikai tudás
	Fonológiai tudás	Szintaktikai tudatosság	Szemantikai tudatosság	Fonématudatosság	Alfabetikus elv ismerete	Betűismeret
					Szövegmechanikai ismeretek	

1. ábra: Az olvasás megértésének elemei (Döbör, 2009:6)

Mint ahogy a táblázat is mutatja és jól kivehető belőle az olvasásmegértés két legfontosabb összetevője a nyelvi megértés és a dekódolás. A nyelvi megértés a beszédből kialakuló megértést jelenti, a dekódolás pedig a leírt információ egyfajta kódfejtése. A dekódolás nem tud létrejönni az adott nyelv betűinek és fonémáinak ismerete és a már meglévő lexikai tudás nélkül (Döbör, 2009).

Az olvasást nélkülözhetetlen eszközként lehetne említeni a művelődés minden szegmensében. Elsajátítása nagyban befolyásolja a tanuló további életét, képességeit és jövőjét. Az iskolai évek alatt nemcsak a házi feladatok végzéséhez és az órai felkészülésekhez fontos és mérvadó a jó olvasási készség, hanem a tanórákon való kiemelkedő és célravezető részvételhez is (Meixner, 1967).

A megfelelő és helyes olvasásnak különböző előfeltételei vannak, melyek a következők:

- a) *figyelem* — amely nélkül nem jöhet létre az értő olvasás. Ugyanis, ha az olvasó nem képes koncentrálni az olvasandó anyagra, s minden új inger befolyásolja tevékenységében, nem lesz képes értelmezni és a célnak megfelelően feldolgozni sem az olvasottakat. A figyelem a gyermekek számára tanítandó és fejlesztendő dolog, hiszen kisgyermekkorban minden szokatlan inger képes elvonni a koncentrációjukat. Ha az említetteket a pedagógus megtanította a gyerekekkel, következő lépésben a szelektálást kell tudatosítani bennük. Azt,

hogy a kulcsfontosságú és meghatározó információkat megjegyezze, a kevésbé lényegeseket pedig megtanulja szelektálni.

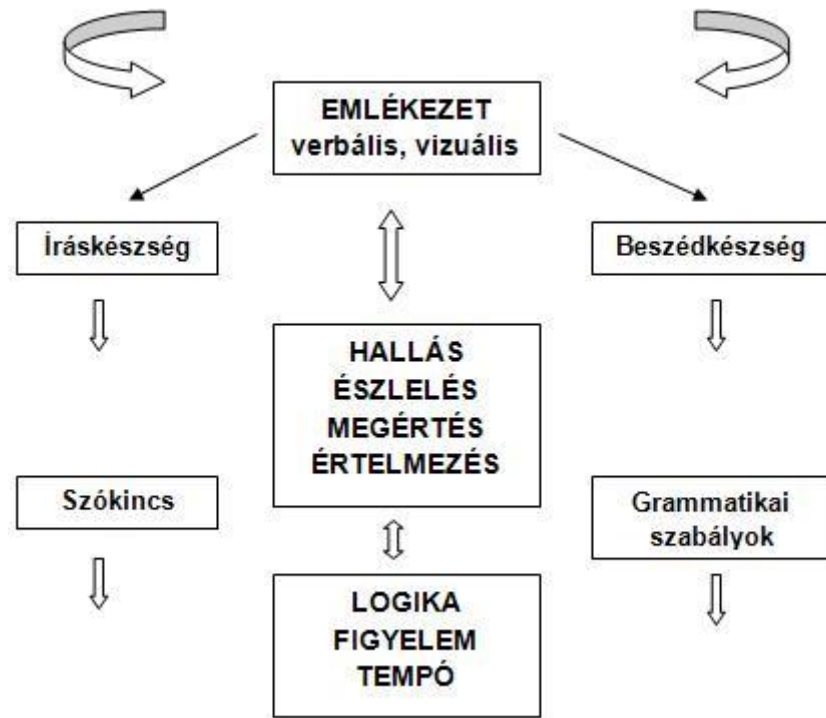
- b) *emlékezet* — szintén elengedhetetlen és fontos feltétele az olvasásnak már a betűtanuláskor. Mind a rövid és a hosszú távú memória elengedhetetlen szerepet tölt be a hatékony olvasásban, azok együttes működésétől válik hatékonyvá a megértés.
- c) *fogalomalkotás* — ahogyan a már előzőekben említett két feltétel, a fogalomalkotás is nélkülözhetetlen az értő olvasásban, hiszen olvasás közben rengeteg új és ismeretlen szó akadhat a szemünk elé, melyek jelentését memorizálnunk kell. A fogalomalkotási képesség van segítségünkre ebben, az összefüggések felismerésében és az olvasottak értelmezésében (Döbör, 2009).

Az olvasás szeretetére való nevelésben nem csak egyedül az iskola és a tanító a felelős, hanem a család, azon belül pedig legfőbb mértékben a szülők. Erősen képes befolyásolni a gyermeket az, hogy a szülők milyen ráhatással és érdeklődéssel vannak a teljesítményük iránt. Rengetek könyv és cikk szól arról, hogy hogyan érdemes a gyermeket az olvasás szeretetére nevelni szülőkként. Három hét éppen elegendő idő lehet ahhoz, hogy a gyermek jobban olvasson és teljesítsen, mind azelőtt. A szülő és a diák közösen, rengeteg gyakorlással és fáradtsággal képes csak mindezt elérni. Sőt a hatékonyság érdekében akár jutalmat is ki lehet tűzni a gyermek számára, mely lehet egy új ruha, vagy egy régen áhított játék. Donkó László (1996) három szabályt különít el a tanítás folyamatában:

- első és legfontosabb szabálya a közös munkának az, hogy sohasem szabad egyedül a gyermekre hárítani a feladatot, hanem minden esetben vele együtt kell cselekedni a szülőknek is a cél elérésének érdekében.
- Második fő szabálya az együttműködésnek: a türelem. Ez a szabály nagyobb részben a szülők felé irányul, hiszen részükről fontos az, hogy képesek legyenek kitartani és motiváló erőként hatni a gyermekre. Nem az a cél, hogy már a gyakorlás napjaiban kitűnően olvasson a gyermekük, türelemmel kell végig vinni mind a három hetet.
- A harmadik elengedhetetlen szabálya a közös munkának nem más, mint a gyakorlat. Rengeteget kell gyakoroltatni a gyerekekkel, viszont ezt sem mindegy, hogy hogyan teszik a szülők. Nem jó, ha a gyermek unja már a munkát, ezért folyton változtatni kell és játékosá tenni a tanulást, hogy a gyermek számára

öröm legyen és mindig nyitott és kész legyen új dolgok kipróbálására (Donkó,1996).

Az olvasástanuláshoz különféle készségek szükségesek, melyet a Kóródi Bence által szerkesztett útmutató röviden, tömören és érthetően foglal össze:

2. ábra: Az olvasástanuláshoz szükséges készségek, ismeretek
(Kóródi Bence, é.n.:5)

Az olvasás tempóját illetően vannak lassan és gyorsabban olvasó tanulók. Az olvasás tempója lényeges, azonban önállóan nem képes jellemezni az olvasást. Az olvasástanításnak nem az a célja, hogy az olvasás sebességét növelje, hanem, hogy az olvasástechnikákat és az olvasás értését megfelelően elsajátítsa a gyerek. Az értő olvasás feltételeinek megfelelő működéséhez elengedhetetlen a jól működő hosszú távú memória. Az értő olvasási feltételek a következők:

- a betű és a beszédbeli hang felismerése és alkalmazása;
- a grammatikai és a jelentésbeli szerkezetek értelmezése és megértése;
- jól működő asszociációs képességek. Például: logikai műveletek, következtetések (Gósy, 2008).

Gyenes Edina írásaiból arra a következtetésre jutottam, hogy az olvasási szokásokat rengeteg tényező nagyban befolyásolja. Ilyen például az iskolai végzettség foka, az egyén életkora és meglepő módon a neme is, ugyanis a nők könyveket, míg a férfiak internetes

oldalakat olvasnak gyakrabban. A felsoroltakon kívül említésre méltó tényező a munkaviszony és a jövedelem is. Ugyanis egy felnőtt, aki napi 12 vagy akár 16 órában munkájának él, nehezen szánja magát el arra, hogy akár könyvet, újságot vagy internetes cikkeket olvasson (Gyenes, é.n.).

I.2 A gyermek és ifjúsági irodalom szerepe az olvasóvá nevelésben

Az irodalomtanítás és az olvasóvá nevelés két különböző fogalom, mely szorosan összekapcsolódik, sőt, igazából nem is létezhet egymás nélkül. Az általános iskolák irodalom óráinak legfontosabb feladatává nem az irodalomtörténet tanítását, hanem az olvasóvá nevelést kell helyezni (Gombos, 2014).

Az olvasás és szövegértés is nagyon erős viszonyban áll egymással, ugyanis mit sem ér az olvasás a szövegértés nélkül és így van ez a fordított esetben is. Az olvasásának két nagy típusát különböztetjük meg: hangos olvasás és néma olvasás. Szakirodalmakban feltüntetett adatok és vizsgálatok alapján arra tudunk következtetni, hogy 1-2. osztályokban előnyös az, ha a gyermek a hangos olvasás technikáját sajátítja el. A 3-4. osztályra eléri azt a szintet, hogy értője és jó feldolgozója legyen a néma olvasásnak (Döbör, 2009).

Pedagógusként és szülőkként is megfigyelhető az, hogy a gyerekek általában azokat az olvasmányokat (általában meséket) szeretik, amelyek tele vannak kalandokkal, rövidke, tömörök és természetesen koruknak és nemüknek megfelelőek. Az iskola kezdetekor, azaz 1-2. osztályban a kisdíjak fogékonyabbak a tündérmesékre és az állatmesékre, majd 3-4. osztályban kezdenek el érdeklődni a gyermektörténetek iránt. Egyre nyitottabbak a kalandos olvasmányok felé, azonban az állatmesék iránt érzett szeretet és érdeklődés mindvégig megmarad bennük (Büki, 1999).

Az 1-4. osztályos tanulókat legtöbbször az érzelmi és értelmi mesei mondanivaló ragadja meg, s ez által tudják megszeretni a történeteket. Ilyen például: a főhős karakterének pozitívuma, a tanulság, a fantasztikum, a játék, a történet helyszíne és sok egyéb motívum. Bettelheim Bruno gondolatmenetét követve arra juthatunk, hogy egy gyermek a főhős belső tulajdonságai miatt tud azonosulni vagy éppen nemtetszést kimutatni egy adott mesével kapcsolatosan (Döbör, 2009, Bettelheim, 1998).

A gyermek életében az intenzív mesés korszak vége a 9 és 10 éves korra, azaz a kisiskolás évek végére tehető, mivel ekkor kezd el a fantázia helyett igazán a valóság felé érdeklődni. A felnőttek gondolkodása sok esetben nem helyes azzal kapcsolatosan, hogy a mese csak a kisgyerekeknek való, így 10 éves kor környékén már nem is szükséges azokat olvasnia gyermekének. A mesék korszakának végére azt is mondhatnánk, hogy rosszkor

zárul le, mivel a 10 éves tanulónak már folyékonyan, megakadások és betűzések nélkül kell tudnia olvasni, s ettől válik az olvasás élménydússá és sikeressé. Manapság kevés az olyan tanuló, aki a versek iránt érdeklődő. Ennek indokai a kisgyermekkorban lelhetőek fel. Az óvodáskor kezdetekor, 3 évesen, a gyermek a versek irányába a legnyitottabb, mely azzal magyarázható, hogy érzelmileg különösképpen érzékeny. A játékos formájú versek, mondókák, tapsoltatók, hócöggetők készítik fel a gyermeket arra, hogy későbbiekben a verseknek élvezője és átélője legyen (Bocsák– Benkő– Hölgyesi, 1995).

Gombos Péter írásában olvashatunk a házi olvasmányok és a kötelező olvasmányok megszerettetéséről. Rengeteg diák teherként éli meg azt, hogy a tanév során vagy esetleg nyáron olyan könyveket kell olvasnia, melyeket nem szeretne. Ilyenek például a leányregények fiúknak, vagy a bandaregények, sci-fik a lányoknak. Annak érdekében, hogy a diákok kedvük szerint azt olvassanak, amit szeretnének, nekünk, pedagógusoknak egy olyan változatos olvasmánylistát kell összeállítanunk, melyből a tanuló szabadon, kedvére válogathat. Azonban ez nem jelenti azt, hogy a diák csupán egy, két könyvet olvashat, hanem a pedagógus által meghatározott könyvmennyiségben, vagy azon felül. Vannak olyan olvasmányok, melyek mindezek ellenére is kötelezőek maradnak, eltekintve attól, hogy fiúk vagy lányok olvassák-e majd. Ilyen például: *A kis herceg*, *Robinson Crusoe* vagy *a Micimackó*. Tény, hogy valóban vannak nehezebben emészthető kötelező olvasmányok is. Itt említhetjük meg a *Légy jó mindhaláligot*. Az, ha egy tanuló nehezen jut túl a regény olvasásán, nem feltétlenül von maga után olyan következtetéseket, hogy más művek olvasása is nehéz vagy hasonló módon időigényes lenne a számára. Napjainkban az oktatásban a tantervek nagyon széles skálát biztosítanak a pedagógusoknak, azonban a tanárok megszokott és megrögzült módszerek mellett nehezen élnek a lehetőséggel. A kötelező olvasmányok listája folyamatosan bővül és módosul. Ez azzal magyarázható, hogy a kortárs „jó” könyvek helyét a „még jobbak és újabbak” veszik át (Gombos, 2014).

Gombos Péter írásából a digitális generáció olvasási szokásait könnyedén áttekinthetjük. A 6-10 évesek, azaz elemi iskolások szokásai a következők:

hét éves korban kezd el a gyermek önállósodni az olvasást illetően, kilenc évesen pedig könnyen értelmez már kisebb meseregényeket is. Számukra még nem unalmasak a mesék, ebben a korban tudják igazán jól értelmezni a tündérmeséket és a novellameséket is (Zóka, 2007).

Fontos a pedagógusnak szem előtt tartania azt, hogy a 6-10 éves kisdíák folyamatosan erősödő terhelést kapjon az olvasásban, ne rögtön hosszú terjedelmű és nehezen értelmezhető szöveget, mivel ez negatívan hathat az olvasóvá nevelés

folyamatára. Gombos Péter felmérése arra mutat rá, hogy a korosztály legolvasottabb meseírója Benedek Elek. Ajánlott a tanulókkal Milne Micimackóját, Andersen meséit, Grimm meséket és Disney-könyveket olvasatni (Gombos, 2017).

A 10-14 éves kor az, amelyben a tanuló leginkább maga dönt arról, hogy saját választása és ízlése szerint mit is szeretne olvasni. Jellemzőjük az is, hogy egy-egy regény szinte „ragályos”, ami annyit jelent, hogy mindenki szeretné elolvasni. Ilyen például a Szent Johanna Gimi a lányok körében. Ebben a korosztályban is végzett Gombos Péter egy felmérést a kedvenc olvasmányok listájáról, melynek élén Gárdonyi Géza: Egri csillagok című regénye áll. A második helyet Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk című bandaregénye, a harmadik helyet pedig J. K. Rowling: Harry Pottere foglalja el. Említésre méltó az is, hogy a 14-18 évesek felmérésénél a Harry Potter az első helyre került a kedvenc olvasmányok listáján. Az első kötet sikerességét és olvasottságát követően sejthető volt az, hogy a regény „sosem megy majd ki a divatból”, s egyre inkább halad a klasszikus irodalomba való beépülés felé (Gombos, 2017).

Fenyő D. György írásából az 5. osztály számára szánt színes olvasmánylista ragadta meg a figyelmemet, mely a következő:

1. J. K. Rowling: Harry Potter I. kötet /Harry Potter és a bölcsek köve
2. Petőfi Sándor: János vitéz
3. Mátyás Iván: Robin Hood
4. Erich Kästner: Május 35.
5. Michael Ende: Momó
6. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk (Gombos, 2014:80).

Véleményem szerint ez a hat könyvből álló lista valóban nagyon változatos és eltér a megszokott irodalomtanítástól. Az is lehetséges, hogy ez a változás kell ahhoz, hogy a gyermek élvezze és szeresse azt, amit olvas. A lista tartalmaz olyan klasszikusokat, melyek 20-30-40 évvel ezelőtt is ugyanígy részesei voltak egy kötelező olvasmányi listának, és olyan könyvek is fel vannak tüntetve rajta, amelyek rengeteg oktatási intézmény és diák számára ismeretlenek.

A lista élén a *Harry Potter* I. kötete áll, ezzel jelezve azt, hogy igenis helye van egy magyar irodalom órán. Ezt követően második helyen a *János vitéz* áll, mely olyan klasszikus, amit az idő múlásával sem lehet eltörölni. A két mű nagyon jól érzékelteti azt a hatalmas ugrást az irodalmi olvasmánylistában, melyről eddig is szót ejtettünk (Gombos, 2014).

Felmerült és napjainkban is vitatott sokakban az a kérdés, hogy mivel tudott J. K. Rowling szinte felfoghatatlan hatást elérni a fiatalok körében? Számos pedagógus küzdött éveken és évtizedeken át azzal, hogy megszerettesse diákjaival az olvasást, aztán színre lépett Rowling a Harry Potterrel és minden megváltozott, mondhatnánk úgy is, hogy gyerekeket, ifjakat és felnőtteket egyaránt meghódított és olvasásra buzdított. Pedagógusok úgy vélekedtek, hogy a Harry Potter című regény által tálcán kínálva vált szeretetté az olvasás. Hiszen a gyerekek mindig olyan dolgokat olvasnak szívesen, ami érdekli és leköti őket, mint jelen esetben a Harry Potter. Természetes az, hogy a regényt követően hasonló témájú és fantáziavilágú regényeket és történeteket kíván olvasni a tanuló, melyet az Egri csillagok, vagy a Pál utcai fiúk nem tudnak pótolni (Szincsák, 2002).

II. BETEKINTÉS A HARRY POTTER VILÁGBA

J. K. Rowling angol író, 1965. július 31-én született, Angliában. Írói álnéven Robert Galbraithként ismert. Hozzá legközelebb a gyermekirodalom és a fantasy műfajai állnak. Nagyon és maradandó tudott alkotni az ifjúsági irodalomban a Harry Potter 7 kötetes sorozatával. Az első regény 1997-ben jelent meg angolul, magyarra 1999-ben fordították. Az angol Bloomsbury Kiadó arra kérte Joanne Kathleen Rowlingot, hogy ne írja ki a teljes nevét a Harry Potter első történetének fedőlapjára, ugyanis ha az olvasók azt feltételezik, hogy férfi a szerző, talán nagyobb sikerre számíthat csupán „csak” gyermekirodalmi regényével. Azóta a világ mégiscsak megismerte teljes nevét és a köztudomás alapján Rowling lett a világ legolvasottabb írója (Kende, 2001).

A műveket azon kívül, hogy milliók olvasták, megjelentek filmesítve, felnőtt-, ifjú- és gyermek rajongóklubok szerződtek mellettük, műsorokat, színelőadásokat rendeztek belőlük, s az internet több mint hétszáz ezer web-oldala foglalkozik Harry Potter történetével. A mű szenvedélyeket szít fel, az olvasóközönség nagy része rajong érte, azonban sok az ellenséges támadás is. Rowling titka nagyon egyszerű és titokzatos. Rejtélyes képessége van arra, hogy az emberek varázslatéségét táplálja. Tisztában van azzal, hogyan ébressze fel az olvasóvágyát arra, hogy ne egyszerűen csak meghallgatója vagy olvasója legyen egy történetnek, hanem átélője és részese (Kende, 2001: 7-11).

Az írónt édesanyja halála készítette az első rész megírására, ugyanis a munkába merülve és feledkezve próbálta viselni fájdalmait. Ezen tény kutatásából derült számomra ki az, hogy a regényben megjelenő dementorok, akik kiszívják az éltető erőt az emberekből, nem más, mint az író depresszióját szimbolizálják.

Harry Potter vonzerejének egyik nagyon fontos vonása az, hogy szemüveges, bántalmazott és hátrányos helyzetű gyermek. Akár egy népmese hőse, aki a három fivér közül a legkisebbik általában, Harry is ehhez hasonlóan különösen nehéz családi helyzetű, árva gyermekként lesz ismert és egyben hős a történetében. A műben két idősík jelenik meg: a valóságos mindennapi „mugli” élet és a kilenc és háromnegyedik vágányon túli világ síkja (Kende, 2001:30-31).

A regény rengeteg csodás és varázslatos elemet tartalmaz, melyekkel szinte oldalanként találkozunk az olvasó. A mű azonban a valóságot is elénk tárja. Ennek okán a valóság és a csoda határán helyezhető el a Harry Potter összes kötete. Nekünk, olvasóknak kell észrevennünk azt, hogy a határ melyik oldalán vagyunk éppen. Az írói tehetség képes velünk elhitetni, hogy az általa egymásra halmozott valótlanosságok valóban

megtörténhetnek. Az író úgy varázsol, hogy az adott pillanatban mindig képes eltüntetni a valós és az irreális határvonalakat. Hatalmában áll összemenni a prózait és a tündérit, mely a csodát képezi (Bauer, 1995).

A Harry Potter egy olyan megfoghatatlan világ, mely eltér a racionalitástól, a mindennapi szabályoktól és tőlünk, „mugliktól”. A valóságra épít, azonban mégsem valós dolgokat hoz létre. A Harry Potter világában nincs lehetetlen, amelyet minden rész bizonyít. Ez a varázs és vonzerő az egészben. A gyermeki képzeleterő és fantázia fejlesztésére is tökéletes a regény, hiszen nem csak a népmesék és műmesék képesek ezen funkciót betölteni. A regényt a gyerekek többsége pozitív olvasmányként éli meg. Ennek oka lehet az, hogy azonosul a főhős karakterével, aki a kezdetekkor kicsit sem tér el az átlagtól, vagy éppen megsajnálja a szegény, nevelőcsaládjában bántalmazott, mégis kitartó Harry Pottert (Kende, 2001).

A regény nem tekinthető egyértelműen meseregénynek, mindazok ellenére sem, hogy varázspálcák, manók, emberfeletti lények uralkodnak benne. A hivatalos műfaja fantasy, hasonlóan a Gyűrűk urához. Rowling regényében minden okkal történik. Annak is oka van, hogy a regény 7 részből tevődik össze: Harry 11 évesen került be a Roxfortba és 18 éves koráig kísérte életútját a regény. Minden rész egy-egy évet ölel fel, melynek történései már a címben megjelennek. Az összes kötet elején ünnepli meg Harry a születésnapját, megkezdődik az adott tanév és ekkor kezd kibontakozni az adott rész bonyodalma (Szincskák, 2002).

A családi környezetében bántalmazott gyermek sajnos az esetek többségében veszélyeztetett gyereknek nyilvánítható. A német származású Alfred Adler pszichológiai nézetben ennek folyamatát nagyon érthetően írja le, mely röviden összefoglalva a következő:

egy rossz családi környezetben élő és nevelkedő gyermek számára idegen a szeretet és a világképük is ellenséges. Önbecsülésük nagyon alacsony, amely egyfajta „én kisebb értékű vagyok” érzést vált ki belőlük. Ezek a gyermekek befelé fordulóak, társaságkerülőek szorongóak és félénkek. Kapcsolatokat nehezen, vagy a legtöbb esetben sehogyan sem hoznak létre, nemcsak másokban, de önmagukban se képesek bízni. A pedagógus szigora nem megoldás az adott helyzetre, ugyanis ezzel csak megerősíti a gyermekben kialakult negatívumokat. Pszichológiai tény, hogy az ember nem képes a folyamatos alkalmatlanság ráhatásával élni, bizonyítás utáni vágyat táplál, amely őt újra a társadalom értékes és egyenrangú tagjává emeli, így van ez a gyermek életében is (Adler, 1958, *idézi Kende, 2001*).

Harry Potter volt az a gyermek, akinek nélkülöznie kellett mind az édesanyjai, mind az édesapái szeretetét. Nevelőszüleitől a megérdemelt törődés töredékét sem kapta meg. A regény ideje alatt lényegessé válik a szülői hiány érzése. Ennek okaként jelenik meg álmában önfeláldozóan és Edevis tükrében is családja körében (Kende, 2001).

A regény számos olyan karaktert tár elénk, akik mindannyian mások külsőleg, belsőre azonban egyformák. Mint ahogy a valóságban, úgy a regényben is mindenkinek megvannak a sajátos tulajdonságai, pozitívumai és negatívumai, azonban legbelül mégis hasonlítunk egymásra. A pozitív hasonlóságra Harry Potterből a Weasley család tagjait tudnám példaként felhozni. Ők azok, akik szegénységük ellenére vendégeiknek mindig pompázó asztalt képesek teríteni, valamint barátaik pedig az ő házukban érzik igazán jól magukat. A negatív hasonlatra pedig a legjobb példa a Dursley család, akik hallatán teljesen más érzelmek születnek meg bennünk. Ők azok a bosszantó karakterek, akikkel lehetetlen azonosulni olvasóként. A szülők fiúk, Dudley iránt tanúsított túlzott gondoskodása is irritáló. Nevelés szempontjából is tökéletes példa arra, hogy mit és hogyan nem szabad tenni, Dudley ugyanis visszaél szülei engedékenységével. Harry Potter a jó példa arra, hogy az édesapa és édesanya jóindulata és szeretete nem vész kárba és mély nyomot képes hagyni maga után, még akkor is, ha nem tart egy életen át itt e földön. A nevelőszülők azonban maguk döntenek el azt, hogy a gyermek személyiségét a jó vagy inkább a rossz út felé terelik majd. S ahogy a regénybe a Dursley család nevel, korántsem helyes, ugyanis nem lehet egyetlen gyerek sem akkora kiszolgáltatásba, amibe Harry Potter került (Patterman, 2017).

Lényegesnek tartom megemlíteni a regény írója által megteremtett különleges és páratlan állatokat, hiszen a gyerekeket ez a fantáziadús és valóságfeletti világ vonzza. A különleges lények közül néhányan beszélnek emberi nyelven, s vannak, amelyek csak megértik azt. A főszereplők mindegyikének van egy személyes kisállata, amelyek központi szerepet töltenek be a regényben. A különleges és páratlan állatkategóriába sorolható be a Basiliscus óriáskígyó, a kentaur, az unikornis, az állat és a madár keverékéből született Csikócsőr, valamint a halál porából újjászülető főnixmadár (Kende, 2001).

Sok emberben felmerülhet az a kérdés, hogy mi miatt vált ennyire közismertté és szeretetté világszerte a Harry Potter? Különböző elképzelések születtek az adott témában, a legelfogadhatóbb közülük az, hogy: a kérdésre adott válasz az erős karakterformákban keresendő, mivel a történet főhősei mitikus lények formáira jöttek létre (Fejes, 2019).

Az író azt vallja, hogy a varázslat mindenfelé képes megmozgatni a fantáziát. Ennek tükrében célja a regénnyel az volt, hogy olvasóit olyan csodálatos világba

varázsolja, amely számukra kellemes és otthonos hatást biztosít. Azokat a fordulópontokat és varázslatos elemeket, melyekre a gyermek, mint olvasó vágyik, tökéletesen megteremtette, ezt a könyv olvasottsága is alátámasztotta. A csodálatos világ utáni vágy minden gyermek lelkében él, s ezeket a meséken, varázslatos történeteken keresztül kapják meg. Rowling egyik nyilatkozásából megtudhatjuk azt, hogy ő maga hogyan is vélekedik a csodáról: „Én nem hiszek a varázslatban úgy, ahogy a könyveimben leírom. De nagyon szeretném, ha valóban így létezne. Harry egész világának kiindulópontja: mi lenne, ha valóban így történe”(Kende, 2001: 168)? Ez a rövid idézet világít rá arra, hogy nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is vágyakoznak egy gondmentes csodavilágra, Harry Potter világára (Kende, 2001).

J. K. Rowling regényét tekintetjük a nyugati kultúra jelképes hőstörténetének. Az író egyetemi éve alatt klasszikus filológia és francia nyelvet, valamint irodalmat tanult. Ez ad magyarázatot arra, hogy miért is csempész munkájába középkorra visszavezetett lovagregényi hasonlatokat. Egy angol esszében számos összehasonlítást találhatunk Harry Potter történetei és a francia Artúr mondák lovagregényei között. Ezek közül lényeges kiemelni azt, hogy Harry Potterben és Artúr királyban is emberi és természetfeletti vér keveredik. A regényben szereplő muglik napjainknak megfelelő módon élnek, autókkal közlekednek, ismerik a technikát. Ezzel ellenkezőleg a Roxfort Varázslóképző Szakiskola egy teljesen más világot és középkori századot tár fel. Ezt a kort támasszák a lá a regényben szereplő állatok is. Ugyanis a középkor legendás állatai voltak a vérfarkasok, baziliszkusok, főnixek, sárkányok és az egyszarvú is. Harry bátorsága is összevethető Artúr királyéval, s emellett az is, hogy seprűlovaglásban és a kivddicsben is kiemelkedően tehetséges (Fejes, 2019).

A Harry Potter regények ideje minden részben a jelen. Mind a hét regényben rengeteg kinyomoznivaló van, s a történések váratlan fordulatokkal varázsolják el olvasóikat. Egy-egy regény tétje mindig hatalmas. Például az első részben (Harry Potter és a bölcsek köve) Voldemortot újjáélesztené a bölcsek kövéből kinyerhető életelixír, melyet Harrynek és barátainak kell megtalálniuk és megszerezniük ennek megakadályozása érdekében. Második példaként mutatható be az a jelenet, melyben a Titkok Kamrájának bezárása a cél, annak érdekében, hogy senki ne halhasson meg a Roxfortban (Szincsák, 2002).

J. K. Rowling Harry Potterét a magyar népmesékkal tudnám párhuzamba vonni, hiszen abban is megjelennek csodás és olykor a racionalitást felülmúló jelenetek, varázslatok és boszorkányok. A Harry Potterben nem minden esetben a gonosz oldal

képviselői a varázslók, míg a magyar népmesékben, a legtöbb esetben igen. Emellett a Hamupipőke az, amivel nagyvonalakban összehasonlítható a regény, hiszen mindkét műben megjelenik az árvaság, a gyermekbántalmazás, a rossz sors és a pozitív végkimenetel. Azok az olvasók, akik átéléssel olvasnak, együttérzést, reményt éreznek a műbeli jobb élet irányába. Tehát az ehhez hasonló történetek a gyermek/felnőtt énerősítést szolgálják, az aggodalmakat, félelmeket, vitákat és erőtlenségeket ellensúlyozzák. Vannak, akik mindezeket félreértik, s úgy vélekednek, hogy az efféle olvasmányok leépítő hatással vannak az olvasókra. Nem ez a cél, hanem az önbecsülés, magabiztosság fejlesztése (Kende, 2001).

Bettelheim Brunonak is van egy megfogalmazása erre a csodálatos világbeli létre, amely röviden összefoglalva a következő: a gyermek versenykedve erősödik a mesebeli nehézségek legyőzhetőségének köszönhetően. Rowling regényének főhőse lehetetlent nem ismerve küzd a jók oldalán, próbatételeken átjutva nyer, bátorsága példaértékű, s ez az, mely a fiatalokra is optimistán hat (Bettelheim, 1998).

A legtöbb negatív vélemény amiatt érte a regényt, hogy a benne valóságként élő világkép nem hiteles. Azonban konkrétumként nem elfogadott az, hogy a Harry Potternek igenis van negatív hatása, hiszen napjainkig is pszichológusok, írók és egyházak vitatkoznak erről. A Katolikus Egyház elítélője és negatív szemmel nézője a Harry Potternek, ezzel ellenben az Evangélikus Egyház pozitív támogatója és pártfogója a regénynek (Szincsa, 2002).

A mű véleményem szerint a vártnál sokkal sikeresebb lett, hiszen évek és évtizedek óta világsikerű és olvasott. Ezen kívül a sikert mutatja az is, hogy sem az olvasók, sem pedig az író nem elégedtek meg egyetlen regénnyel, hanem újabbnál újabb történeteket vártak minden kötetben.

Úgy gondolom, hogy a Harry Potter és a bölcsek köve a legolvasottabb regény a 7 kötetből, mivel aki rászánja magát és elolvassa azt, eldönti, hogy tetszett-e neki a regény, az a világ, amelybe belecsöppent, vagy éppen nem nyerte el a tetszését és nem szeretné elkezdni a második részt.

Én olvastam, szerettem és nem álltam meg az első könyv olvasása után. Véleményem szerint a mű egy különleges és megfoghatatlan élményt nyújt mely vonz és az olvasó még többet és többet akar belőle.

A mű eredetileg gyermekek és az ifjúság számára készült, azonban ahogyan engem is, rajtam kívül még számtalan felnőttet vonzott be magához. Talán a csoda és a varázslat

az, mely „fogva tartja” az olvasót, hiszen a valóságos mindennapokban meg nem történhető dolgok ezek és jó érzés egy picit kizökkenni a mindennapokból.

Úgy gondolom, hogy aki olvasóként, vagy a filmbeli változat nézőjeként csak annyit lát az egész történetből, hogy „egy szemüveges kisfiú folyton seprűn repdes”, nem lesz értője és szeretője a Harry Potternek.

II.1 Harry Potter hatás az élet különböző szinterein

A világ minden táján Harry Potter hatásnak nevezik azt a jelenséget, amelyet Rowling keltett a kötet olvasóiban.

Napjainkra hatalmas rajongótábort gyűjtött maga köré a Harry Potter könyvsorozat, amely nem csupán a könyvek olvasottságának számában látszik meg. A Harry Potter hatás az élet számos területére kiterjedt: épületek, bútorok, személyes ajándékok, ruhadarabok, online oldalak, társasjátékok, táskák, cipők, karkötők, tetoválások és sok más dolog terveződött és valósult meg a regénybeli szereplők, eszközök, varázsigék miatt.

Az első regény kezdetekor Dumbledore és McGalagony között lezajlott egy párbeszéd, amelyben McGalagony megkérdezte Dumbledoret, hogy mindenki fogja-e majd ismerni a Harry Potter nevet? És valóban. A világ számára ismerté lett a név, s vele együtt minden apró részlete a történetnek. Pszichológiailag egyszerű a magyarázat erre a könyv által kiváltott hatásra: az emberiség szeret varázslatban élni, s emiatt könnyedén képes abba beleélni magát, hogy létezik egy olyan világ, melyben nem kell kordában tartani az érzéseket, valamint a fantáziát. A könyvsorozat legfőbb üzenete és célja az, hogy a gonosz sosem győzedelmeskedhet a jó felett. Ez is egy olyan pont, ami sok embert magával ragad az igazságosság, az önfeláldozás és hűség tengerére. Ez a bizonyos hatás az irodalomban nem annak értékeiben nyilvánult meg, hanem az emberiség tetteiben és igényeiben, hiszen több ezren voltak képesek órákon át sorban állni és arra várni, hogy megvehessék az újonnan megjelent kötetet (Jámbor, 2017).

A XXI. század irodalmának teljes mértékű része lett a Harry Potter. A gyerek nyári- vagy házi olvasmányként ismerkednek meg a könyvvel, a pedagógusok előszeretettel ajánlják és alkalmazzák azt. Tehát elmondható az, hogy az irodalomban a Harry Potter hatás pozitív módon nyilvánult és valósult meg (Gombos, 2017).

Mint minden más könyv esetében, negatív vélemények is születtek az évek során a Harry Potter hatással kapcsolatosan. Különbféle írásokból kutatásom során megfogalmazódott bennem az is, hogy a gyerekekre semmiképp sem hat pozitívan a regény, mivel fekete mágiával, emberfeletti lényekkel és babonákkal foglalkozik.

Egyértelmű mindannyiunk számára, hogy minden embernek megvan a saját véleménye és stílusa. Ehhez tartozik az is, hogy vannak, akik szeretik és vannak, akik nem kedvelik a Harry Potter műfaját. Azonban a pozitív vélemények sokkal számottevőbbek és bővebbek, mint a negatívak. Véleményem szerint a könyvsorozatnak kétféle olvasója lehet: egyik csoportot képviselik azok, akik pozitív szemmel olvasnak a sorok között, a másik csoportot pedig azok erősítik, akik negatívan élik meg a könyv olvasását. Ez okozza azt is, hogy megoszlanak a Harry Potterről alkotott vélemények.

II.2 A Harry Potter című regényre épített könyvek

Számos rövidebb vagy hosszabb terjedelmű könyv készült napjainkig, melynek megihletője a Harry Potter volt. A legismertebbeket az alábbi pontban szeretném összefoglalni:

- 1) *J. K. Rowling – A kviddics évszázadai/ Harry Potter kiegészítő könyv/*— mely arra ad választ az érdeklődőknek, hogy honnan eredhet a cikesz, a gurkó, valamint miért pont vörös alapon ezüstszínű hentesbárdal díszített Wigtown Wanderers talárja (Rowling, 2001a).
- 2) *J. K. Rowling, Jack Thorne, John Tiffany – Harry Potter és az elátkozott gyermek* — a kötetet kiegészítő 8. részként is számon tartják az alábbi regényt, melyben Harry Potter már felnőtt férfi, a Mágiaügyi Minisztérium dolgozója, férj és édesapa. Legkisebb fiának, Albusnak a családi örökség miatti nehéz feladatokat kell megoldania, miközben apját múltja folyamatosan terheli. Rá kell döbbsenniük arra, hogy a gonosz olykor váratlanul támad (Rowling, 2016).
- 3) *J. K. Rowling – Legendás állatok és megfigyelésük* — a kilenc és háromnegyedik vágányon túli világ csodás lényeivel ismerteti meg az olvasót közelebről. Ilyen például: a baziliszkus, a főnix, a hipokriff, a kentaur, a jeti, a lámpás klampóc, a vérfarkas, a szfinx, a randalór, a tohonya turka és még sok más természetfeletti lény (Rowling, 2001b).
- 4) *J. K. Rowling – Grindelwald büntettei- Legendás állatok 2. forgatókönyv* — az első könyv, azaz a Legendás állatok és megfigyelésük végén sikerül elfogni New Yorkban Gellert Grindelwardot, aki hihetetlen módon megszökik a fogságból. Célja hogy uralmat szerezzen a világ muglijai felett aranyvérű híres varázslóinak segítségével. Dumbledore a magizoológus, Göthe segítségét kéri ennek meghiúsításaért. Próbára tevődnek ez ügyben a varázsvilág baráti és családi hűségi

és szerelmi kapcsolatai. Ez a regény rengeteg váratlan fordulatot és kiegészítést tartalmaz a Harry Potterhez, amelyet az olvasóközönség élvezettel lapozgathat majd (Rowling, 2019).

- 5) *J. K. Rowling – Bogar Bárd meséi* — Bogar Bard meséi évszázadokon át a legismertebb és legkedveltebb mesék voltak a varázslóvilág körében. A rúnairásos eredeti szöveget Hermione Granger fordította, Dumbledore mellékelt jegyzeteit pedig a Roxforti levéltár engedélyével használja a könyv (Rowling, 2007).
- 6) *Adam-Troy Castro – Barangolás Harry Potter világában* — a kis Harry nehézsorsú gyermekként nőtt fel és hőssé vált. Ez a könyv azoknak ajánlott, akiket rengeteg kérdés foglalkoztat a Roxforttal és a regénybeli történetekkel kapcsolatosan. A könyv arra a kérdésre is megkeresi a választ, hogy miért nincs a Roxfortnak tornaterme? Miért nem beszél az író Hermione szüleiről bővebben? Meddig lesz olvasott a Harry Potter-sorozat (Castro, 2006)?
- 7) *Warner Bros – Harry Potter és legendás állatok – Útmutató a varázsvilághoz* — ez a könyv tökéletes azon rajongók számára, akik szeretnek mélyen elmerülni Harry Potter világában. A könyv feltérképezi a legelőkelőbb varázslók családfáit, az 1900-as évek elejétől kutatja a varázslóiskola múltját és sok egyéb érdekességet, amely különlegessé teszi a kézikönyvet (Bros, 2018a).
- 8) *Warner Bros – Mézesfalás – Finomságok illatos könyve* — a Harry Potter könyvek és filmek varázslatos édességeit tárja az olvasók elé a könyv. A könyv nem csak képileg és receptekkel adja át a finomságokat, hanem illatokkal is (Bros, 2018b).
- 9) *Horváth Vivien – Harry Potter – képes kalauz* — ez a könyv segít újra átélni kezdetektől azokat a kalandokat, melyekben Harry Potter vett részt, tizenegyedik születésnapjától egészen az első küzdelméig Voldemorttal. A könyv számos hasznos információval, idézettel és képpel szórakoztatja olvasóit (Horváth, 2016a).
- 10) *Horváth Vivien – Hermione Granger képes kalauz* — a könyv célja az, hogy a kis hős varázslólány kalandjait kiemelje és felejthetlenné tegye. A könyvsorozat összes kötetében Hermione az, aki mindenáron próbál az előírt szabályok korlátai belül maradni és azoknak eleget tenni. Kivételt képez azonban, ha Harrynek vagy éppen Ronnak van szüksége segítségére. Így született meg a Százfűlé-recept, vagy az időnyerő (Horváth, 2016b).
- 11) *Harmos Noémi – A Roxfort házai* — mint tudjuk, a Roxfort Varázslóképző Szakiskola négy fő házat különít el: A Griffendélt, a Hollóhátat, a Mardekárt és a

Hugrabugot. Ez a könyv mélyebb betekintést ad a négy ház tanáiról és tanulóiról (Harmos, 2017).

12) *J. K. Rowling — Harry Potter – A mágia története* — ez a könyv bővebb információkkal szolgál az unikornisok legendájáról, arról, hogy a magdragórárt mire használhatja a varázsló és mugli, a bezoárkő valóságáról, valamint e könyv tartalmazza J. K. Rowling kéziratait és rajzait a regénnyel kapcsolatosan (Rowling, 2017).

13) *J. K. Rowling — Harry Potter – Utazás a mágia történetébe* — a könyv 2018-ban készült, Harry Potter XX. évfordulójára. Ezen könyv lapjain derül fény a varázslás több száz éves múltjára (Rowling, 2018b).

14) *J. K. Rowling — Harry Potter – Roxfort évkönyv* — mint ahogyan a könyvsorozatban már kiderült a Roxfort az a hely, ahol bármi és ténylegesen bármi megtörténhet. A könyv szerelmeseinek sokszor kérése az, hogy átéljék a varázslástan órákat, bekerüljenek egy házba a négy közül, vagy eljussanak az Abszol útra. A Roxfort évkönyv célja az, hogy mókás feladatokkal és meglepetés ajándékokkal szórakoztassa a Harry Potter rajongókat (Rowling, 2018a).

III. A HARRY POTTER – HATÁS VIZSGÁLATA A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA HALLGATÓINAK KÖRÉBEN

Kutatásom célja az volt, hogy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézet, valamint a főiskolán kihelyezett képzésekben tanuló különféle szakos és évfolyamos diákok körében felmérést végezzek olvasási szokásaikról, valamint arról, hogy milyen véleménnyel vannak J. K. Rowling: Harry Potter című könyvsorozatáról.

A kérdőívem 20 kérdésből tevődött össze:

1-5. kérdés: általános információkat dolgoz fel, személyre szabott kérdések;

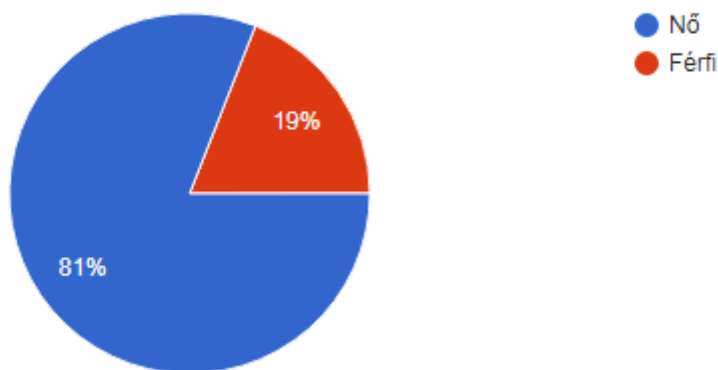
6-13. kérdés: olvasási szokásokat felmérő kérdéseket foglal magába;

14-20. kérdés: J. K. Rowling: Harry Potter című regényének véleményeit összefoglaló kérdések.

A kérdőív kitöltése online formában valósult meg, név nélkül. 105 felhasználható és megvizsgálható válasz érkezett be hozzám, melynek elemzését ezen részben valósítom meg.

Fontosnak tartottam a kitöltőim között felmérni a nemek arányát. A 105 kitöltő közül 85-en nők és 20-an férfiak voltak. Itt említeném meg azt, hogy körülbelül megegyező arányokban voltak felkeresve nők és férfiak a válaszadás céljából, azonban amint a számadatok is mutatják, a nők sokkal nyitottabbak voltak a kérdőív kitöltésére.

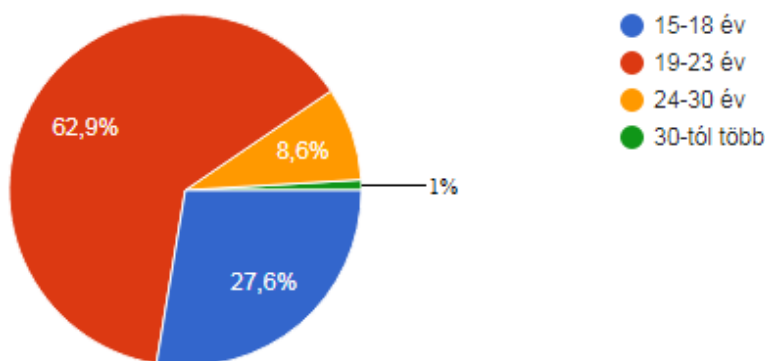
Az alábbi diagram mutatja százalékos arányban feltüntetve ezen adatokat:

3. ábra: A kérdőív válaszadóinak nemek közötti aránya

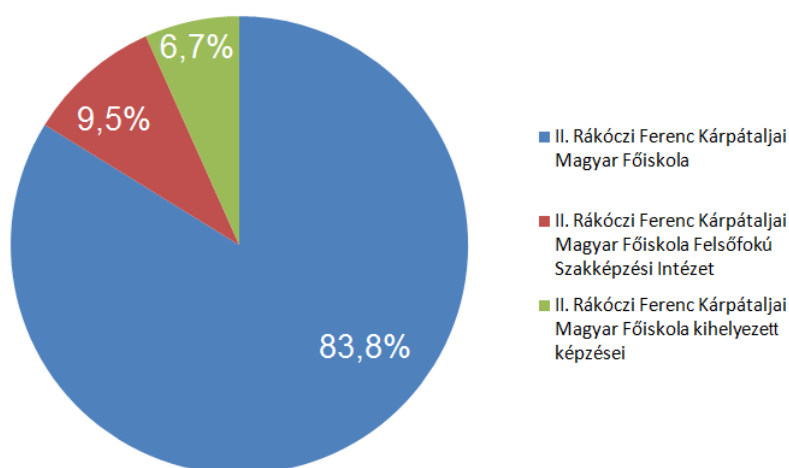
Kérdőívem második kérdése mérte fel a válaszadók életkorát. A legtöbb adatközlő, így a legmérvadóbb százalékos arány, 66 személy válaszával 19-23 év között volt. Kárpátaljai Ezt követte a 15-18 évesek korosztálya, 29 személy válaszával, majd a 24-30 évesek következtek 9 személy válaszával, és végül 30 év felett 1 válaszadó volt.

Munkám 4. ábrája mutatja ezen adatok százalékos arányát:

4. ábra: Életkori arányok

A nem és az életkor mellett felmértem azt, hogy melyik intézményben tanulnak a válaszadók. A legtöbben, szám szerint 88 személy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatója, ezt követően, 10 személy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetet képviselte, végül, de nem utolsó sorban pedig a főiskolán kihelyezett képzésekként működő szakok hallgatóitól 7 válasz érkezett.

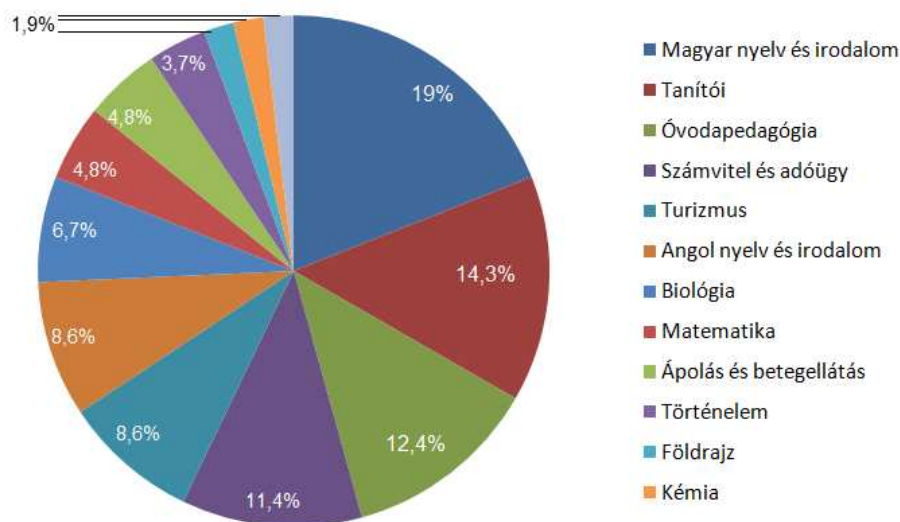

5. ábra: A válaszadók tanintézmények aránya

Külön kérdésekben felmértem a válaszadó diákokat és hallgatókat arról is, hogy milyen szakokon és hanyadik évfolyamon tanulnak. Elsőként az adatközlők szakirányait, valamint a szakirányonként kitöltött személyek számát szeretném feltérképezni:

- magyar nyelv és irodalom: 20 személy,
- tanítói: 15 személy,
- óvodapedagógia: 13 személy,
- számvitel és adóügy: 12 személy,
- turizmus: 9 személy,
- angol nyelv és irodalom: 9 személy,
- biológia: 7 személy,
- matematika: 5 személy,
- ápolás és betegellátás /kihelyezett képzés/: 5 személy,
- történelem: 4 személy,
- földrajz: 2 személy,
- kémia: 2 személy,
- szociálpedagógia /kihelyezett képzés/: 2 személy.

A 6. ábra diagramja szemlélteti ezen adatok százalékos arányait:

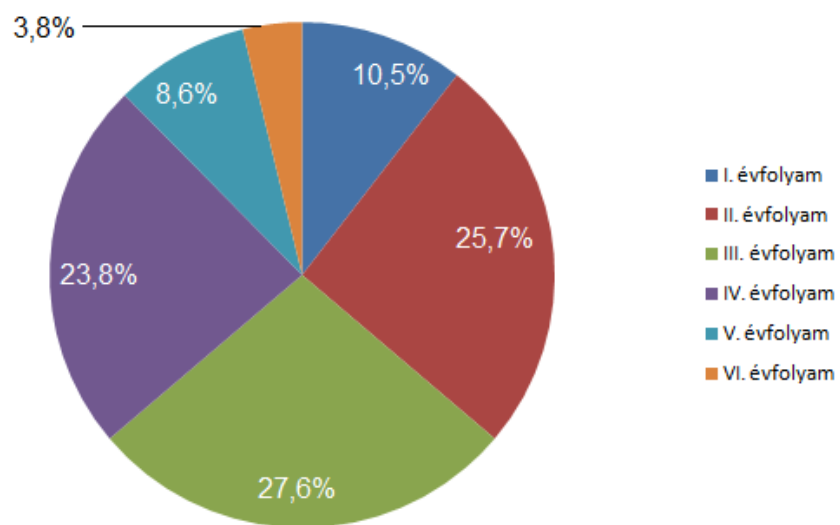

6. ábra: A válaszadók szakirányainak aránya

Az adatközlőim válaszaiból nem csak a szakirányt, hanem az adott évfolyamokat is számításba vettem. A kapott adatokból kideríthető volt az, hogy kérdőívemre mind a 6 évfolyamról érkezett kitöltés. Ennek számadatai a következők:

- I. évfolyam: 11 személy,
- II. évfolyam: 27 személy,
- III. évfolyam: 29 személy,
- IV. évfolyam: 25 személy,
- V. évfolyam: 9 személy,
- VI. évfolyam: 4 személy.

Szakedolgozatom 7. ábrája százalékos arányban mutatja be ezen adatok összességét:

7. ábra: Az adatközlők évfolyamainak aránya

Az eddigiekben feltüntetett válaszok szemléltetik az általános, személyre szabott kérdések eredményeit.

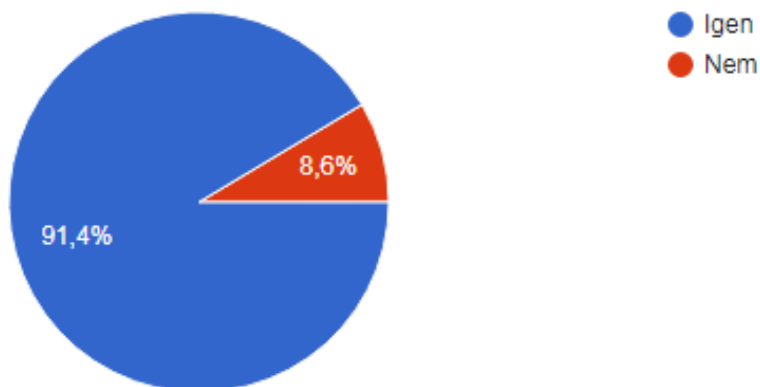
A következő oldalakon vizsgálom meg kérdőívem olvasási szokásaira vonatkozó kérdéseit, valamint adatközlőim pozitív és negatív válaszait. Ezen témakör első kérdése egy általános kérdés volt, mely azt mérte fel, hogy válaszadóim szeretnek-e olvasni vagy pedig nem. Az alábbi szám adatok születtek a két választható lehetőség között:

- igen: 96 személy,
- nem: 9 személy.

Mindkét válaszra megvizsgáltam a nemek arányát: az *igenre* szavazók között 82 nő és 14 férfi volt. A *nemre* szavazók között pedig a nemek aránya a következőképpen alakult: 6 férfi és 3 nő.

Ezen eset vizsgálatában lényegesen szembetűnő volt az, hogy egy I. évfolyamos magyar nyelv és irodalom szakos nő szakjához nem illően *nemmel* válaszolt az olvasás szeretetét vizsgáló kérdésre.

Munkám 8. diagramja szemlélteti ezen értékek százalékos arányát:

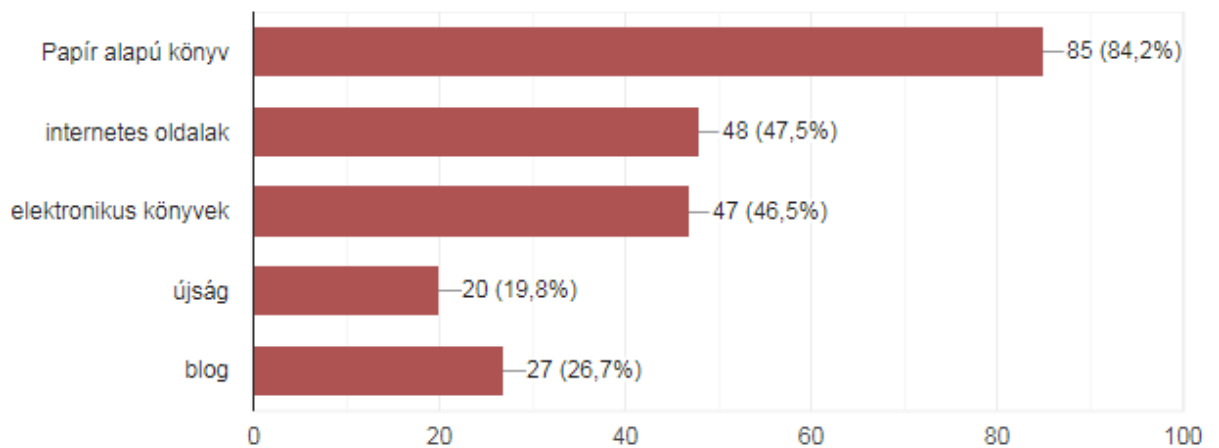

8. ábra: Az olvasás szeretetének felmérése

A kérdőívem következő kérdése nem kötelező jelleggel kitöltött kérdés volt, mivel azt mérte fel, hogy azok, akik szeretnek olvasni milyen jellegű írásokat tartanak kezükben és olvasnak legszívesebben.

Erre a kérdésre összesen 101 válasz érkezett, és mindössze 4 ember nem töltötte ki kérdőívem 7. kérdését. A legtöbb válaszadó (85 személy) a papír alapú könyveket helyezte még a technika világában is legelőbbre, amely egy nagyon pozitív eredményt mutat. Ezt követték a rangsorban az internetes oldalak 48 személy válaszával. Csupán egy szavazattal lemaradva (47 személy) következtek ezután az elektronikus könyvek (e-book), majd a különböző témákat körbejáró blogok kerültek 27 személy szavazatával az utolsó előtti helyre, s végül az újságok zárták a sort 20 szavazattal.

Szakedolgozatom 9. ábrája foglalja össze a fent említett adatok százalékos arányait:

9. ábra: A legszívesebben olvasott írások aránya

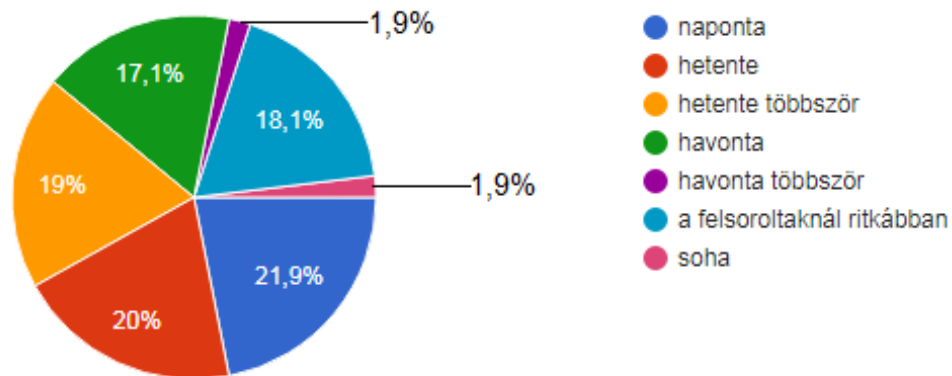
Az olvasási szokásokat felmérő rész következő kérdése azt kutatta, hogy a válaszadók milyen gyakorisággal olvasnak könyveket. Legfőbb célunk az volt, hogy minél pozitívabb eredményeket kapjunk kutatásunk során. Az alábbi kérdésre különböző válaszlehetőségeket fogalmaztunk meg, melyek közül az adatközlők szabadon választhattak. A válaszlehetőségek mellett tüntettem fel a válaszadók számát is:

- naponta: 23 személy,
- hetente: 21 személy,
- hetente többször: 20 személy,
- havonta: 18 személy,
- havonta többször: 2 személy,
- a felsoroltaknál ritkábban: 19 személy,
- soha: 2 személy.

Ezen adatok arra engednek következtetni, hogy a legtöbb válaszadó a pozitív visszajelzés alapján napi szinten vesz kezébe könyveket és fejleszti magát azok használata által. A heti és a havi rendszerességgel olvasók aránya is jelentős lett a számadatokat tekintve.

Azonban azon hallgatók aránya sem elhanyagolható, akik negatívan élik meg a könyvekkel való találkozásokot és annak olvasását, ugyanis 21 személy a felsoroltaknál ritkábban, vagy éppen sohasem olvas könyveket.

A kapott eredmények százalékos arányát munkám 10. ábrája foglalja össze:

10. ábra: Olvasási gyakoriság aránya

Az olvasás rendszerességének felmérését követően azt is szerettem volna megvizsgálni, hogy milyen témákban olvasnak könyveket legszívesebben adatközlőim. 9 témakört soroltam fel választási lehetőségként, azonban meghagytam válaszadóim számára azt a módot is, hogy saját válaszaikat rögzítsék az „egyéb” válaszlehetőség keretein belül. Voltak személyek, akik éltek is ezen lehetőséggel, amelyet a lentebb feltüntetett felsorolásban említek majd bővebben. A 9 lehetőség közül nem megszabott egy, hanem több témakör kiválasztására is lehetőség volt adva. Az alábbi felsorolásban szeretném feltüntetni azon választási lehetőségeket, melyeket én adtam meg, és azokat is, amelyekkel válaszadóim bővítették listámat, valamint e válaszokra érkezett szavazatok számát csökkenő sorrendben:

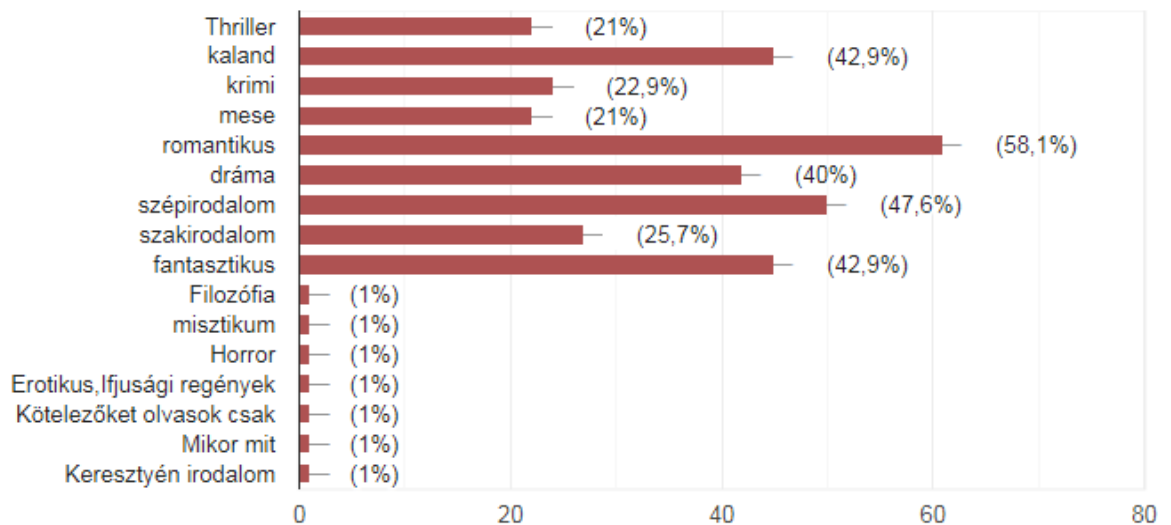
- romantikus: 61 személy,
- szépirodalom: 50 személy,
- kalandregény: 45 szavazat,
- fantasztikus: 45 személy,
- dráma: 42 személy,
- szakirodalom: 27 személy,
- krimi: 24 személy,
- thriller: 22 személy,
- mese: 22 személy.

Ezen lista volt az, amelyet én állítottam össze válaszlehetőségekként. A következő felsorolás pedig azon válaszlehetőségeket tartalmazza majd, amelyekkel adatközlőim bővítették munkám:

- misztikum: 1 személy,
- kötelező olvasmányok: 1 személy,
- horror: 1 személy,
- erotikus, ifjúsági regények: 1 személy,
- keresztyén irodalom: 1 személy,
- filozófia: 1 személy,
- mikor mit: 1 személy.

A kapott eredményekből arra lehet következtetni, hogy a legtöbb válaszadó a romantikus regények olvasására szán időt. Minden alaposabb vizsgálat nélkül feltételezem azt, hogy a romantikus irodalomra szavazók jelentős része nő volt. Ezt támassza alá az a számadat is, hogy a válaszadók 81%-a nő. Azonban nem zárja ki feltételezésem azt sem, hogy a férfiak nem olvasnak romantikus irodalmat, csupán százalékuk jóval alacsonyabb, mint a nőké. A legkevesebb szavazatot azon válaszlehetőségek kapták, amelyeket adatközlőim saját véleményeik alapján bővítettek (minden bővítés egy-egy szavazat).

Ezen számadatok százalékos aránya szakdolgozatom 11. ábráján jól áttekinthető:

11. ábra: Az olvasott könyvek témaköri aránya

Következő olvasást felmérő kérdésben azt vizsgáltam, hogy van-e válaszadóimnak kedvenc olvasott könyve? Ha igen, akkor annak ki a szerzője és mi a mű címe.

A 105 válaszadó közül 12 (11,4%) személy válaszolta azt, hogy számára nincs kiemelhető kedvenc könyve.

8 személy (7,6%) választotta kedvenc olvasmányaként a Harry Potter sorozatot.

A válaszadók 81%-a adott meg konkrét írókat és könyvcímeket válaszaikban. Mondhatnám azt, hogy a legtöbb válaszadó a magyar irodalom remekeit írta be kedvenceként. Például: Szabó Magda: Abigél, Az ajtó, Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig, Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk, Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője, Különös házasság, Tamási Áron: Ábel a rengetegben, Gárdonyi Géza: Egri csillagok, Jókai Mór: A kőszívű ember fiai, Fekete István: Tüskevár, Csukás István: Keménykalap és krumpliorr, valamint a lányok jelenlegi nagy kedvence – Leiner Laura könyvei.

Véleményem szerint pozitív visszajelzés az, hogy a XXI. század diákjai és hallgatói ezen magyar könyveket tartják kedvenceiknek. Ez azt bizonyítja, hogy az évek múlásával sem romlott színvonaluk és jelentőségük az irodalom remekeinek.

A magyar irodalom írói és könyvei mellett a külföldi irodalom jól- és kevésbé ismert alkotásai is megjelentek a válaszokban. Fontos megemlítenem azt, hogy egy-egy könyv több szavazatot is kapott különböző adatközlőktől:

Charlotte Brontë: Jane Eyre (2 személy), Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg (2 személy), Stendhal: Vörös és fekete, Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai, J. A Redmerski: A soha határa (2 személy), Jane Austen: Büszkeség és balítélet, Márk Lawrence: A széthullott birodalom, Agatha Christie: Öt kismalac, Jane Tallor: Semmi (3 személy), Stephen King: A háziállatok temetője, Jay Asher- Tizenhárom okom volt, WM. Paul Young: A viskó.

Fontos szempontnak tartottam annak vizsgálatát is, hogy adatközlőim milyen forrásokon keresztül szerzik be olvasandó könyveiket. Ezen kérdésre a felsorolásban feltüntetett választási lehetőségeket tüntettem fel, melyek mellett a válaszok száma látható:

- internet: 67 személy,
- könyvtár: 52 személy,
- könyvesbolt: 50 személy,
- kölcsön kérem: 42 személy,
- ajándékba kapom: 33 személy.

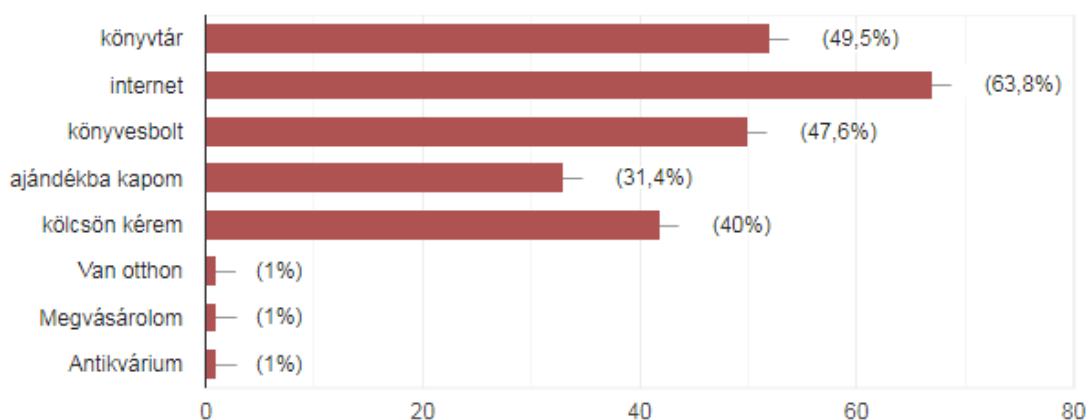
Erre kérdésre is adott volt az a lehetőség, hogy az „egyéb” válaszlehetőségnél az adatközlők maguk írják be a számukra megfelelő beszerzési platformot. 3 ilyen bővítés született:

- van otthon: 1 személy,
- megvásárolom: 1 személy,

- antikvárium: 1 személy.

A kapott adatok azt tükrözik, hogy a legtöbb könyv internetes oldalak és beszerzési lehetőségek által jut el vizsgált személyeimhez. Nyilvánvaló, hogy ez a legegyszerűbb és leggyorsabb beszerzési módja a kiválasztott könyv elérésének. A válaszadók szintén jelentős része könyvtár segítségével választ és olvas könyvet. Erre megfelelő lehetőség a II. Rákóczi Ferenc Kárpátalja Magyar Főiskola könyvtára, amelyben szinte kivétel nélkül az előbbieken felsorolt összes könyv megtalálható és kikölcsönözhető. A könyvesboltok a legbiztosabb beszerzési pontok, válaszadóim mérvadó része jelölte ezen hozzájutási formát. A lista végét a könyvek kölcsön kérése és ajándékba kapása zárja, szintén számottevő szavazattal.

A kapott eredmények százalékos összegzését munkám 12. ábrája foglalja össze:

12. ábra: A könyvek beszerzési forrásainak diagramja

A főiskolás hallgatók olvasási szokásainak kutatása során azon részt is vizsgálat alá vettem, hogy mik azok a szempontok, amelyek alapján kiválasztják beszerzendő könyveiket. Három válaszlehetőséget tüntettem fel kitöltőim számára, de saját megfogalmazásaikat is lerögzíthették az „egyéb” válaszlehetőség keretein belül. A következő felsorolás tartalmazza az általam megadott válaszlehetőségeket, s a válaszadók számát csökkenő sorrendben:

- borító és könyvcím: 65 személy,
- ajánlás vagy reklámozás által: 51 személy,
- mások értékelése alapján: 48 személy.

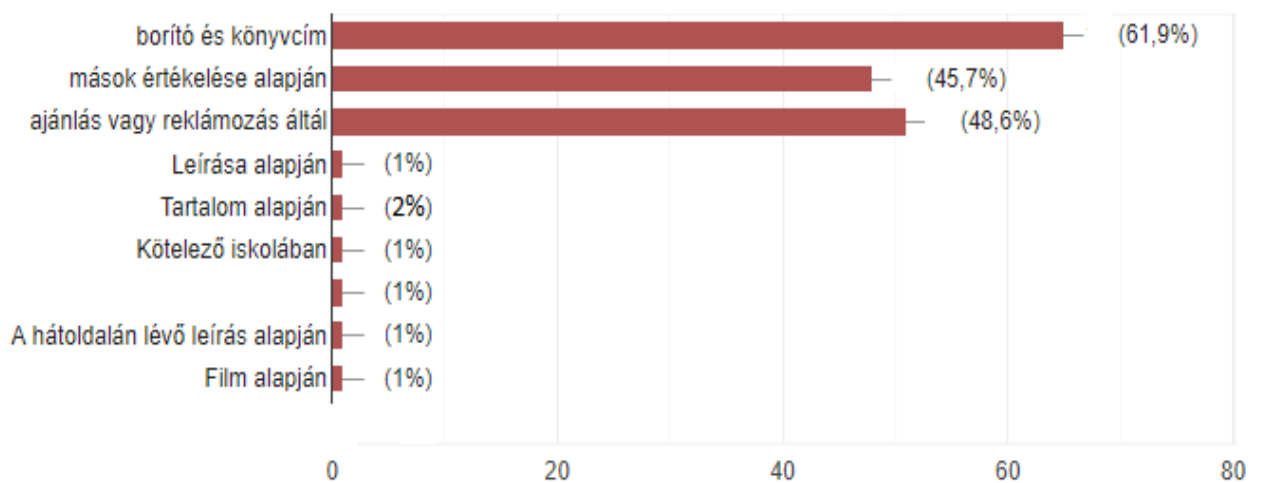
Az „egyéb” önálló válaszlehetőségre az alábbi megfogalmazások érkeztek:

- tartalom alapján: 2 személy,

- kötelező iskolában: 1 személy,
- a hátoldalon lévő leírás alapján: 1 személy,
- film alapján: 1 személy.

Mint ahogyan a válaszok mennyisége is mutatja, legtöbben (65 személy) borító és a könyv címe által válasszák meg olvasandó könyveiket. A legtöbb könyv címének és küllemének ez is a célja, hogy kíváncsivá tegye és felkeltse érdeklődését olvasójának. Második helyre a reklámok és ajánlások kerültek 51 személy választásával, a harmadik helyet pedig a mások által adott értékelések zárták 48 szavazattal. A három választási lehetőség között nem mutatható ki számadataiban jelentős eltérés. A saját vélemények kifejtésében, mint minden eddigi esetben nagyon csekély számú válasz érkezett. Összesen 5 személy írt saját megfogalmazásban. Itt kiemelném azt a választ, amelyben egyik adatközlő azt nyilatkozta, hogy film alapján választja ki az olvasandó könyvét. Véleményem szerint nem ez a legelőnyösebb formája a kiválasztásnak, ugyanis köztudott az, hogy egy könyv sohasem tud már olyan élményt nyújtani olvasójának abban az esetben, ha azt már filmben, vagy előre olvasott tartalomban megismerték.

A 13. ábra mutatja be százalékos adatait ezen kérdés eredményeinek:

13. ábra: Könyvválasztási szempontok diagramja

A könyvvásárlás gyakoriságát is megvizsgáltam munkám 13. kérdésében. Az előzőekben elemzett kérdéshez hasonlóan, erre is voltak általam megadott válaszlehetőségek és a személyenkénti saját megfogalmazásra is mód nyílt. A következő felsorolás tartalmazza az általam megadott válaszlehetőségeket, s a válaszadók számát csökkenő sorrendben:

- évente: 39 személy,
- félévente: 37 személy,
- havonta: 16 személy,
- soha: 3 személy.
- hetente: 2 személy.

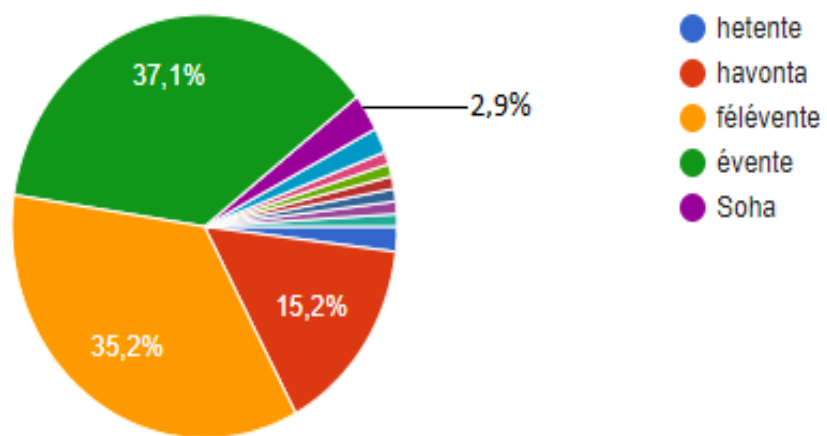
A fennmaradt 8 személy élt az önálló válaszadás lehetőségével. Ezen adatok a következőképpen alakultak:

- ritkán: 2 személy,
- két három évente: 1 személy,
- amikor külföldön vagyok: 1 személy,
- változó, van, hogy egyik évben többször, másik évben pedig egyáltalán nem: 1 személy,
- nem vásárolok, leginkább kölcsönzök: 2 személy,
- ez nagyon változó, de általában 3-4havonta: 1 személy.

Számítási adatok azt mutatják, hogy a saját vélemények az össz százalék 9,6%-át tették ki.

A kapott eredményekről vonható le az a következtetés, hogy a legtöbb válaszadó évente, valamint félévente vásárol új könyveket, de számadatait tekintve megemlítendő még a havonta vásárolt könyvek eredménye is. Elenyésző, csupán egy, két szavazatot kaptak a fennmaradt választási lehetőségek és a személyenként adott válaszok is.

Munkám 14. ábrája mutatja be a felmérés százalékos adatait:

14. ábra: A megvásárolandó könyvek gyakoriságát vizsgáló diagram

Az eddigiekben feltüntetett és elemzett válaszok és adatok szemléltetik a megvizsgált főiskolás hallgatók olvasási szokásait.

A következő oldalakon vetem vizsgálat alá azokat a kérdéseket, amelyek már konkrétan a Harry Potter című könyvsorozatra irányultak. Kérdőívemben a 14-20. kérdést foglalják magukba. Fontos már munkám ezen részének legelején leszögezni azt, hogy a Harry Potter hatás vizsgálatát nem egy elmélyült, bonyolult kérdésrendszer által kutattam, mivel az olvasók és a könyv alapján megszületett szabad vélemények felmérése volt a cél.

Ennek a résznek az első és egyik legfontosabb kérdése az volt, hogy az adatközlő olvasta-e a Harry Potter sorozat bármelyik kötetét. Mivel ez egy kötelező jelleggel kitöltendő kérdés volt, 105 válasz érkezett rá:

- igen: 42 személy,
- nem: 63 személy.

A kérdőívem hátra maradt kérdései leginkább azok felé irányultak, akik olvasták a regényt, mivel annak kapcsán megfogalmazódott véleményekre voltam kíváncsi. Ennek okán fogom feltüntetni a kérdésre adott összes válaszok számát.

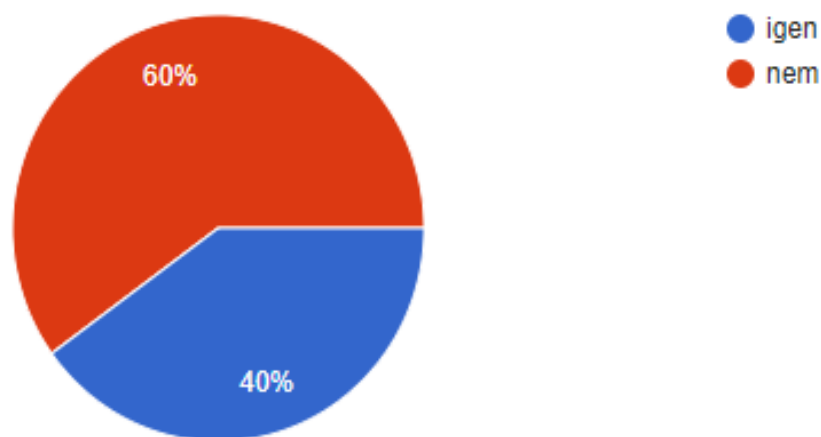
A regény olvasási arányát felmérő kérdés arra enged következtetni, hogy bár elég szép számú hallgató olvasta már a könyvet, még nagyobb számban vannak olyanok, akik nem szántak időt a Harry Potter sorozatra.

Ennél a kérdésnél is figyelembe vettem azt, hogy milyen volt a válaszadók nemek közötti aránya:

- az *igenre* 37 nő és 5 férfi szavazott.
- a *nemre* pedig 48 nő és 15 férfi szavazott.

A kapott értékek véleményem szerint nem elég pozitívak. Itt említeném meg azt, hogy a *nemre* szavazók között voltak magyar nyelv és irodalom, tanítói, valamint óvodapedagógia szakos hallgatók, akik számára tantervi előírások alapján kötelező jellegű lenne a kötet legalább egyetlen részének olvasása.

A kapott eredmények százalékos kimutatása munkám 15. ábráján áttekinthető:

15. ábra: A Harry Potter sorozatot olvasottak aránya

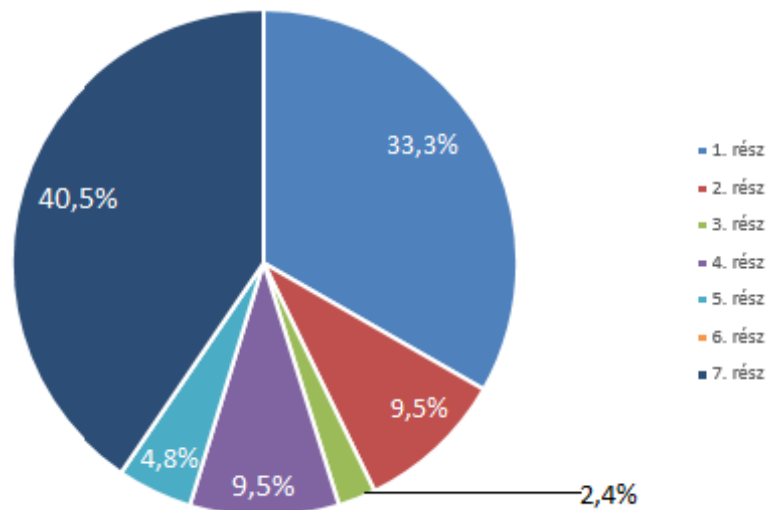
Az igenre szavazók (42 személy) körében felmérésre került az, hogy a teljes sorozat, azaz 7 rész közül hányat olvastak válaszdóim. Az alábbi végeredmények születtek:

- 1. rész: 14 személy,
- 2. rész: 4 személy,
- 3. rész: 1 személy,
- 4. rész: 4 személy,
- 5. rész: 2 személy,
- 6. rész: 0 személy,
- 7. rész: 17 személy.

Ezen eredmények azt mutatják, hogy a könyv olvasói közül a legtöbb válaszdó a sorozat összes részét elolvasta, ami valószínűleg a pozitív tetszésre utalhat. A válaszdók szintén magas aránya kezdte el olvasni a regény első részét, aminek remélhetőleg további köteteket is olvasni fogják majd. Egyenlő arányú szavazattal jutottak el az adatközlők a második és a negyedik rész olvasásáig, a harmadik és az ötödik részre azonban csekély számú szavazat érkezett, míg a hatodik részre a válaszdók közül egyetlen személy sem szavazott.

Említésre méltó az, hogy két férfi válaszdó a kötet összes részét, azaz hét rész elolvasását jelölte.

Munkám 16. ábrája mutatja be a kapott szám adatok százalékos arányát:

16. ábra: A Harry Potter könyvsorozat részeinek olvasási aránya

Munkám következő kérdése szintén a regény olvasói felé irányult. Ebben a kérdésben az olvasók benyomásaira, saját szavaival megfogalmazott véleményeire voltam kíváncsi. Mind a 42 olvasó kifejtette a pozitív és a negatív élményeit egyaránt a könyvvel kapcsolatosan, melyek a következők:

Pozitív megfogalmazások:

- „Lenyűgözött.”
- „Nagyon szerettem és egyik kedvencem lett.”
- „Alapból is szeretem a fantasztikus témában íródott könyvéket, tehát nekem nagyon tetszett az alap koncepciója. Tehát szerettem olvasni és egy új világba képzelni magam.”
- „Imádtam minden percét. Teljesen leköt és magával ragad.”
- „A könyv felénél tartok, de máris a kedvencem lett és alig várom hogy a többi kötetet is elolvastam.”
- „Elvarázsolt az a világ, amit Rowling kitalált és felépített.”
- „Egy felejthetetlen élményt nyújtott.”
- „Nagyon pozitív volt, élveztem.”
- „Nagyon élveztem, könnyen olvasható, nagyon tetszett az is, hogy voltak olyan részek benne, melyek kimaradtak a filmből és ez még élvezetesebbé tette az olvasást.”
- „Imádom az egész regényt. A szereplők nagyon szerethetőek. A háttér sztorik is nagyon jók. A misztikus elemek is csodálatosak a regényben.”

- „Nagyon tetszett. Élveztem, viszont sajnós már láttam előtte a filmeket, így folyamatos összehasonlítás volt a fejemben.”

Negatív megfogalmazások:

- „Nekem kicsit unalmas volt.”
- „Nem tetszett annyira, filmben jobban megnézem minden részét.”
- „A könyv a vártnál rosszabb benyomást keltette. Rajongok a fantasztikus könyvekért, viszont a Harry Potter nem tudott olyan izgalmat vagy vágyat kelteni bennem, hogy folytatni tudjam.”
- „Nem nagyon tetszett, szinte semmilyen volt.”

Mint, ahogyan azt már említettem, mindannyian mások vagyunk, így elvárásaink is különbözőek egy adott könyv esetében. Ezt nagyon jól szemléltetik és bizonyítják ugyanarról a könyvről, a mi esetünkben a Harry Potter című sorozatról alkotott vélemények. A pozitív megfogalmazások és nézetek jelentős mértékben felülmúlták a negatívakat. Én, Harry Potter rajongóként a pozitív vélemények pártfogója vagyok, azonban nem ítélem el a negatívakat sem, ugyanis jó összehasonlítani különböző gondolkodásmódokat, elvárásokat és meglátásokat a könyvsorozatról.

A könyv olvasóihoz intézett következő kérdés azt taglalta, hogy számukra melyik volt a kedvenc részük a könyvsorozatból. Az alábbi felsorolás a kapott értékeket mutatja be:

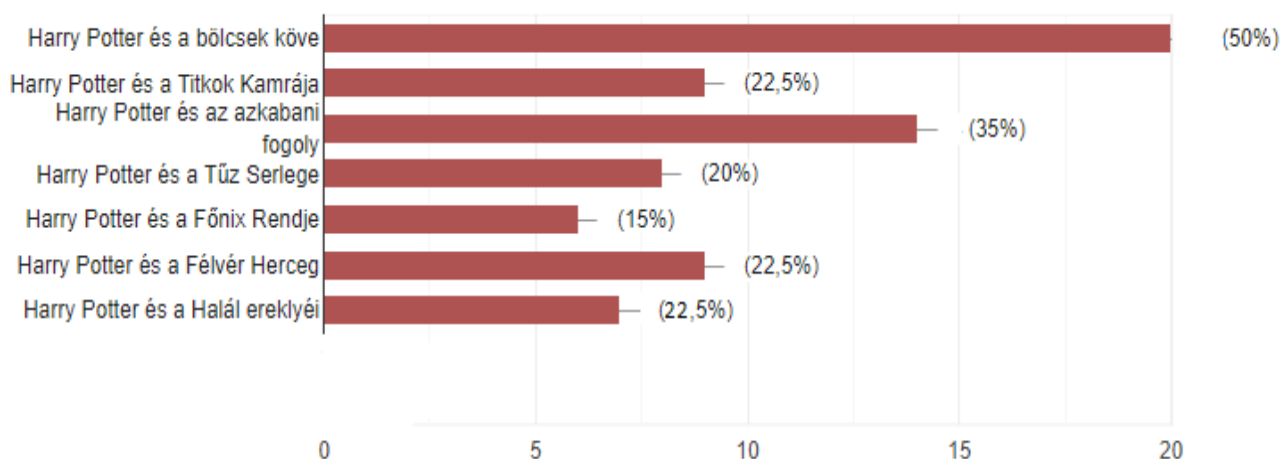
- Harry Potter és a bölcsek köve: 20 személy,
- Harry Potter és a Titkok Kamrája: 9személy,
- Harry Potter és az azkabani fogoly: 14személy,
- Harry Potter és a Tűz Serlege: 8 személy,
- Harry Potter és a Főnix Rendje: 6személy,
- Harry Potter és a Félvér Herceg: 9személy,
- Harry Potter és a Halál ereklyéi: 9személy.

A válaszadók legnagyobb arányban a Harry Potter és a bölcsek köve című kezdő részt tartják kedvencüknek. A szavazatok értelmében második helyre a harmadik rész, azaz a Harry Potter és az azkabani fogoly került. Egyenlő számú szavazatot kapott három rész is, a Harry Potter és a Titkok Kamrája, a Harry Potter és a Félvér Herceg, valamint a Harry Potter és a Halál ereklyéi. Csupán egy szavazattal lemaradva követte őket a negyedik rész,

név szerint a Harry Potter és a Tűz Serlege, a legkevesebb szavazatot pedig a Harry Potter és a Főnix Rendje című könyv kapta.

Az adott kérdés esetében nem csupán egyetlen részt lehetett kijelölnie a válaszadónak, így a százalékos arányok összesítésében sem a 100% a cél.

Szakdolgozatom 17. ábrája foglalja össze a kielemezett eredmények százalékos kimutatását:

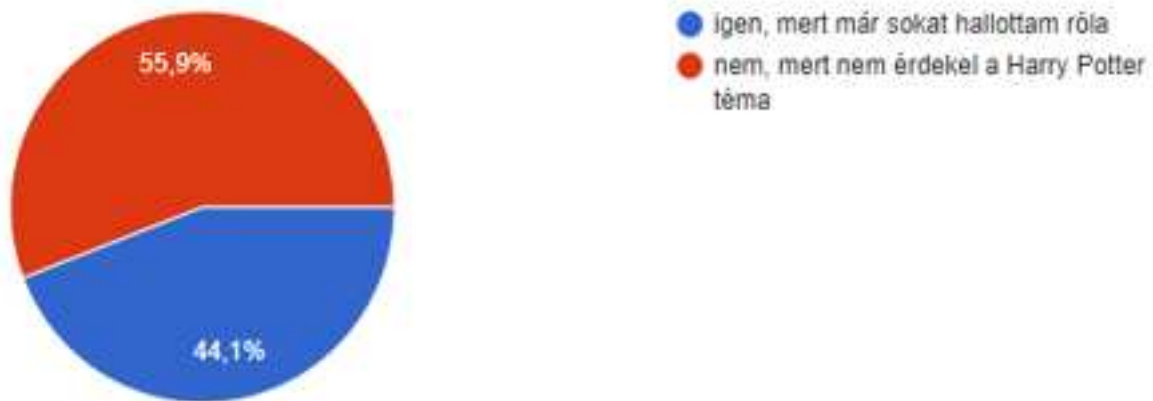
17. ábra: A Harry Potter könyvsorozat részeinek kedveltségi rátája

Munkám következő kérdése kifejezetten azok felé irányult, akik mindeddig még nem foglalkoztak és olvasták az adott könyvsorozatot, hiszen ezen egyének véleménye sem nélkülözhető. Feljűk az volt a kérdésem, hogy tervezik-e azt, hogy a közeljövőben elolvassák J. K. Rowling regényét? Az alábbi választási lehetőség voltak számukra feltűntetve, melyek mellett a válaszadók száma látható:

- igen, mert már sokat hallottam róla: 30 személy,
- nem, mert nem érdekel a Harry Potter téma: 38 személy.

A kapott számadatokat tekintve kevéssel bár, de nagyobb azok aránya, akik nem érdeklődőek a Harry Potter című regény iránt, azonban a 30 ember pozitív visszajelzése reménykeltő abban, hogy a több millió olvasó mellé még mindig bővülni és növekedni képes a ráta.

A 18. ábra mutatja be az említett számadatok százalékos arányát:

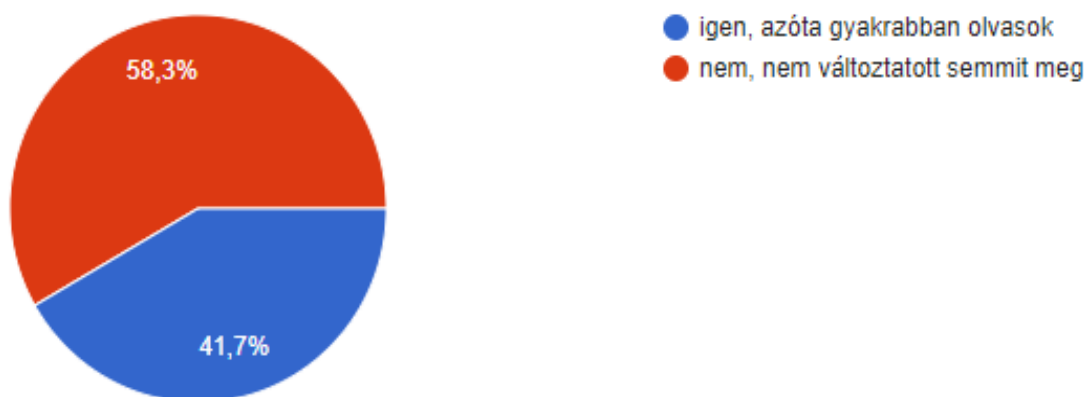
18. ábra: A Harry Potter könyvsorozatot eddig még nem olvasók véleményi rátája

Szakedolgozatom 19. kérdése azt kutatta, hogy azon válaszadók között, akik már olvasták a Harry Pottert, változtatott-e a könyv az olvasási szokásaikon? Elkezdtek-e esetleg a könyv utána mást vagy hasonlókat olvasni? Fontosnak tartottam ezeket az adatokat felmérni a pozitív és negatív vélemények szempontjából. Az adott kérdéshez két válaszlehetőséget fogalmaztam meg, melyek a következők:

- igen, azóta gyakrabban olvasok: 25 személy,
- nem, nem változtatott semmit meg: 35 személy.

Amint a kapott eredmények mutatják, magasabb lett azok aránya, akikben nem változtatott meg semmit a könyv, azonban nem elhanyagolható az a 25 személy, akit pozitív jelleggel elért a Harry Potter hatás és gyakrabban kezdtek olvasni hasonló témában és eltérőekben is. Valószínűleg a könyv iránti tetszés vagy éppen nem tetszés kiváltója az, hogy mindannyiunknak mások az igényei, elképzelései és elvárásai egy adott könyvvel kapcsolatosan. Így van ez J. K. Rowling regényénél is, amely 25 személyben indított el pozitív változást, 35 személyben pedig nem hagyott maradandó nyomot. A *nemre* szavazók között nem feltételezhető az, hogy a regény óta egyáltalán nem olvasnak, csupán nem az adott témakörben érzik magukat helyénvalóknak.

Szakedolgozatom 19. ábrája jelöli százalékos arányait az adott kérdésnek:

19. ábra: J. K. Rowling regényének hatása az olvasókra

A köztudatban él az, hogy J. K. Rowling regényeinek megjelentetését követően nem sokkal a filmipar is elkezdte feldolgozni, majd kiadni sorra a Harry Potter filmeket, melyek legalább olyan sikert és nézettséget értek el, mint a könyvek.

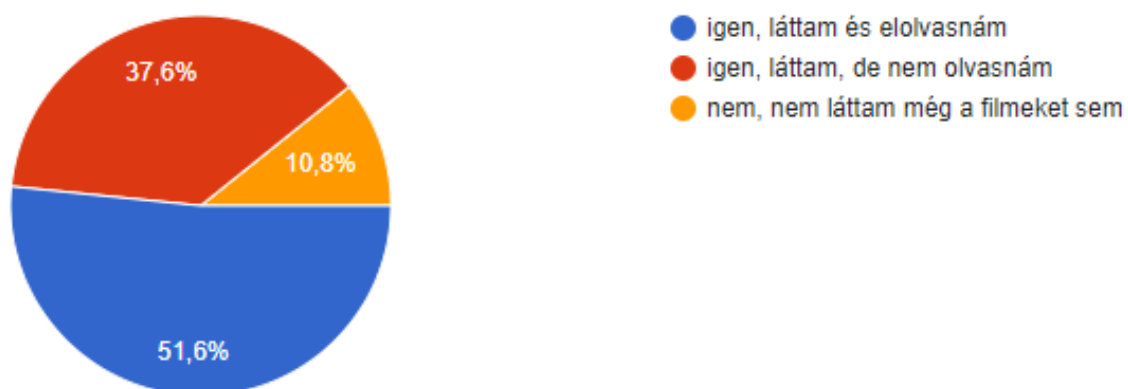
Kérdőívem utolsó, azaz 20. kérdése vizsgálja és taglalja azt, hogy azon válaszadók, akik mindaddig csak a filmet/filmeket látták (vagy még azt sem látták), annak kapcsán és befolyásaképpen elolvasnák-e a könyvbeli Harry Pottert. Ezen kérdésre három válaszlehetőséget adtam, meg, amelyek mellett a válaszadók száma van feltüntetve:

- igen, láttam és elolvasnám: 48 személy,
- igen, láttam, de nem olvasnám: 35 személy,
- nem, nem láttam még a filmeket sem: 10 személy.

Az adott kérdés nem kötelező jelleggel kitöltendő kérdés volt, így 93 válasz érkezett rá.

A kapott értékekből arra tudunk következtetni, hogy a Harry Potter filmek a legtöbb nézőben pozitív benyomásokat keltettek, melyek ösztönzőek lehetnek a könyv olvasására is. Azonban jelentős számban vannak azok az adatközlők, akik látták a filmet, de nem éreznek magukban vágyat arra, hogy mindezek kapcsán nekikezdenek a könyv olvasásának és a történet újraélésének. S végezetül a legkevesebb szavazatszámban vannak azok a hallgatók, akik mindaddig még nem látták filmben és ezzel egyidejűleg nem is olvasták a Harry Potter sorozat egyetlen részét sem.

Munkám 20. ábrája mutatja be a kapott válaszok százalékos arányait:

20. ábra: A film kapcsán kapott benyomások százalékos aránya

III.1 A kutatás tapasztalatainak és végeredményének összegzése

Véleményem szerint a J. K. Rowling: Harry Potter című regénye az a könyv, melyet mindenkinek legalább egyszer az életében el kellene olvasnia, vagy pedig filmben megnéznie. Mint ahogy könyvek és írások bizonyítják, a regény nem korhoz kötött, gyerekektől nyugdíjasokig olvassák. A Harry Potter-generáció természetesen eltért azoktól az olvasóktól, akik napjainkban veszik kezükbe a könyvet, ugyanis ők azok a szerencsések, akik együtt nőttek fel a főszereplőkkel, Harryvel és barátaival, Hermionével és Ronnal.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak körében végzett kutatásom arra a következtetésre juttatott, hogy továbbra is él és hódít a regény szerte a világon, ebbe beleértve hazánkban, Kárpátalján is. Számomra ez az eredmény az, mely értelmet adott kutatásomnak és munkámnak.

A hallgatókkal való együttműködés nem okozott nehézséget számomra, a kérdőív kitöltése sem nem vett el sok időt hallgatótársaimtól. Semmilyen panasz vagy hibajelentés nem érkezett be hozzám kérdőívem kivetnivalóságát illetően. A 105 kitöltőmet nagyvonalakban behatárolva egy bő hét alatt összegyűjtöttem. Ennek pozitívuma volt az is, hogy ismeretségi körömben elterjesztve kézről-kézre jutott tovább a kérdéssor és napok alatt összegyűlt az elemzéshez elegendő személyszám.

A kapott eredményeket is szeretném röviden összefoglalni: ahogyan munkám 3. ábrája is mutatta, a nők sokkal jelentősebb arányban töltötték ki kérdőívemet, mint a férfiak. Itt említeném meg azt, hogy a férfiakat sokkal nehezebben

lehetett rávenni arra, hogy válaszoljanak, sőt számos olyan eset volt, ahol egyszerűen csak figyelmen kívül és visszajelzés nélkül hagyták kéréseimet.

Pozitív eredményként emelném ki azt, hogy a hallgatók lényeges aránya (91,4%-a) bevallása szerint szeret olvasni. A papír alapú könyveket helyezték a felsorolt mérce legtetejére, tehát napjainkban még a legkedveltebb olvasási lehetőségnek tekinthető a digitalizáció világában is.

A felmérés azt mutatja, hogy a megkérdezettek 40%-a olvasta mindeddig a Harry Pottert, 60%-uk pedig még nem. Azonban a következő kérdés arra derített fényt, hogy a mindeddig még nem olvasottak arányának 30%-a tervezi azt, hogy a közeljövőben elolvassa J. K. Rowling regényének legalább első részét. Összesítve így szép eredményt kapunk a hallgatók regényhez való hozzáállásáról.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szakedolgozatom *Kultúra, műveltség, olvasás* című fejezetében betekintést adtam az olvasásról, mint fogalomról és folyamatról, valamint annak jelentőségéről a gyermek- és ifjúsági irodalom életében.

Bemutattam J. K. Rowling: *Harry Potter* című hét kötetes könyvsorozatának megírásai háttérét, múltját és jelenét. Ez a fejezet mutatja be a XXI. század embere által megteremtett *Harry Potter* hatást az élet különböző szinterein. S nem utolsó sorban itt jelentek meg azok a művek, melyek J. K. Rowling regénye köré íródtak.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak körében végzett kérdőíves kutatásom magába foglalja azok olvasási szokásaikról, valamint a *Harry Potter* című regényről megalkotott pozitív és negatív véleményeket és válaszokat.

Arra a következtetésre jutottam felmérésem során, hogy jelentős azon diákok aránya, akik napi, illetve heti rendszerességgel szívesen olvasnak és kiemelkedő időt fordítanak új könyvek beszerzésére. Említésre méltó az is, hogy az internet és a digitalizáció világában is legfontosabbnak bizonyul a papír alapú könyv, mint olvasási lehetőség.

A *Harry Potter* hatás vizsgálatát illetően pedig megjegyzendő a könyv népszerűsége, bebizonyosodott, hogy adatközlőim a kötet első regényét, a *Harry Potter és a bölcsék kövét* olvasták legszívesebben. Válaszadóim elmondása szerint jelentős azok aránya, akiknek a regény pozitív irányba változtatta olvasási szokásait. A megkérdezett 105 hallgatóból 42 ember már olvasta, s bevallásuk szerint 30 ember tervezi a közeljövőben a kapcsolatteremtést a regényekkel. A kapott eredmények azt bizonyítják, hogy a főiskola hallgatóink a körében is népszerű J. K. Rowling regénye. A hallgatókkal való munka zökkenőmentes volt, a kutatás pedig jó eredményekkel szolgált.

РЕЗЮМЕ

Розділ *Культура, грамотність, читання* моєї курсовій роботі дає уявлення про поняття і процес читання, а також про його важливість серед дітей та молодого покоління.

Другий розділ моєї роботи познайомить нас з книгою «Гаррі Поттера» – серіями семи романів Джоан Роулінг, а також з історією написання роману, про його минуле і сучасне. Цей розділ показує вплив роману «Гаррі Поттер», письменниці ХХІ століття Джоан Роулінг, на людей в різних сферах життя. І не в останню чергу тут згадано ще про книги, які написані у всесвіті роману Джоан Роулінг.

Третій розділ включає в себе мою практичну частину роботи, а саме серед студентів Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II провела особисте опитування про доцільність читання, про позитивні та негативні враження роману «Гаррі Поттера». Робота з студентами була продуктивною, цікавою, творчою. Дослідження дали позитивний результат.

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Az olvasás megértésének elemei
2. ábra: Az olvasástanuláshoz szükséges készségek, ismeretek
3. ábra: A kérdőív válaszadóinak nemek közötti aránya
4. ábra: Életkori arányok
5. ábra: A válaszadók tanintézmények aránya
6. ábra: A válaszadók szakirányainak aránya
7. ábra: Az adatközlők évfolyamainak aránya
8. ábra: Az olvasás szeretetének felmérése
9. ábra: A legszívesebben olvasott írások aránya
10. ábra: Olvasási gyakoriság aránya
11. ábra: Az olvasott könyvek témaköri aránya
12. ábra: A könyvek beszerzési forrásainak diagramja
13. ábra: Könyvválasztási szempontok diagramja
14. ábra: A megvásárolandó könyvek gyakoriságát vizsgáló diagram
15. ábra: A Harry Potter sorozatot olvasottak aránya
16. ábra: A Harry Potter könyvsorozat részeinek olvasási aránya
17. ábra: A Harry Potter könyvsorozat részeinek kedveltségi rátája
18. ábra: A Harry Potter könyvsorozatot eddig még nem olvasók véleményi rátája
19. ábra: J. K. Rowling regényének hatása az olvasókra
20. ábra: A film kapcsán kapott benyomások százalékos aránya

HIVATKOZOTT IRODALOM

1. Adler Alfred (1958): Les Enfantsdifficiles. In.: Adler, A. – Jahn, E.: Religion et psychologie Individuelle comparée, Payot.
2. Bauer Gabriella (1995): Gyermekirodalom. Nemzetközi Tankönyvkiadó, Budapest.
3. Bettelheim Bruno (1998): A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek. Gondolat Kiadó, Budapest.
4. Bocsák Veronika – Benkő Zsuzsanna – Hölgyesi Györgyi (1995): Olvass nekem! Kalauz szülőknek, óvónőknek, tanítóknak a gyermekkönyvek útvesztőjében. Trezor Kiadó, Budapest.
5. Bros Warner (2018a): Harry Potter és legendás állatok – Útmutató a varázsvilághoz. Móra Könyvkiadó, Budapest.
6. Bros Warner (2018b): Mézesfalás – Finomságok illatos könyve. Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft, Budapest.
7. Büki Péter (1999): A népmese és a gyermek. In.: Fordulópont, szerk.: Szávai Ilona, I. évf., 1999/4.szám. PONT Kiadó, Budapest.
8. Castro Adam-Troy (2006): Barangolás Harry Potter világában. Gold Book Kft., Debrecen.
9. Donkó László (1992): A házi olvasásgyakorlás titkai. PINTÉR-PRESS nyomda, Jászberény.
10. Döbör Ágota (2009): Amit a hallgatónak tudni illik: az olvasás és a szövegértés pszichológiai alapjairól. SZEK – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged.
11. Fejes Réka (2019): A Harry Potter-sorozat sikerének titka a középkori lovagregényekben keresendő. In.: Olvasóvá nevelés Magazin. Letöltve: 2020. március 25. <https://olvasovanevels.gportal.hu/gindex.php?pg=37313767>
12. Gombos Péter (2014): Kié az olvasás? Tanulmányok az olvasóvá nevelésről. Magyar Olvasótársaság, Budapest.
13. Gombos Péter (2017): A digitális generáció olvasási szokásai – a 2017-es reprezentatív olvasásfelmérés tapasztalatai. Psyma Hungary Kft.
14. Gósy Mária (2008): A szövegértő olvasás. In.: *Anyanyelv-pedagógia*, Szakfolyóirat magyar nyelven tanítópedagógusoknak. Letöltve: 2020. január 5. <http://www.anyanyelvpedagogia.hu/cikkek.php?id=25>

15. Gyenes Edina (é.n): Olvasási szokások. In.: Találkozások a kultúrával. MTA Szociológiai Kutatóintézet, Budapest.
16. Harmos Noémi (2017): A Roxfort házai. Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft, Budapest.
17. Horváth Vivien (2016a): Harry Potter – képes kalauz. Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft, Budapest.
18. Horváth Vivien (2016b): Hermione Granger képes kalauz. Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft, Budapest.
19. Jámbor-Miniska Zsejke (2017): Elvarázsolt Y-generáció. In.: Kultúra.hu Magazin. Letöltve: 2020. április 5.
https://kultura.hu/elvarazsoltgeneracio/?fbclid=IwAR1TD4F_CRCrY2ZA4wYJVhzV7Fac7rcZOjNZH17sDAwd05n4flWsEsnUQsE
20. Kende B. Hanna (2001): Harry Potter titkai, A gyermek csodavilága. Orisis Kiadó, Budapest.
21. Kóródi Bence (é.n.): Útmutató az Olvasás-írás 1. taneszközök használatához. Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Eger.
22. Meixner Ildikó, Justné Kéry Hedvig (1967): Az olvasástanítás pszichológiai alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest.
23. Patterman Péter (2017): Harry Potter és a szülői nevelési stílusok. In.: Mindset pszichológia. Letöltve: 2020. március 5.
<https://mindsetpszichologia.hu/2017/02/15/harry-potter-es-a-szuloi-nevelesi-stilusok/>
24. Rowling Joanne Kathleen (2000): Harry Potter és a Tűz Serlege. Animus Kiadó, Budapest.
25. Rowling Joanne Kathleen (2001a): A kviddics évszázadai, Harry Potter kiegészítő könyv. Animus Kiadó, Budapest.
26. Rowling Joanne Kathleen (2001b): Legendás állatok és megfigyelésük. Animus Kiadó, Budapest.
27. Rowling Joanne Kathleen (2007): Bogar Bárd meséi. Animus Kiadó, Budapest.
28. Rowling Joanne Kathleen (2017): A mágia története. Animus Kiadó, Budapest.
29. Rowling Joanne Kathleen (2018a): Harry Potter: Roxfort évkönyv. Kolibri Gyerekkönyvkiadó Kft, Budapest.
30. Rowling Joanne Kathleen (2018b): Utazás a mágia történetébe. Animus Kiadó, Budapest.

31. Rowling Joanne Kathleen (2019): Grindelwald büntettei- Legendás állatok 2. forgatókönyv. Animus Kiadó, Budapest.
32. Rowling Joanne Kathleen, Jack Thorne, John Tiffany (2016): Harry Potter és az elátkozott gyermek. Animus Kiadó, Budapest.
33. Szincsák Anikó Tünde (2002): A Harry Potter-jelenség vizsgálata a nyíregyházi Móricz Zsigmond megyei és városi könyvtár olvasói körében. Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest.
34. Zóka Katalin (2007): A meseválasztás kérdései az óvodában: A népmese helye az óvodai irodalmi-anyanyelvi nevelésben. In: Könyv és Nevelés, 9. évfolyam, 2. szám.

MELLÉKLET

A felméréshez készített kérdőív:

1. Nemed?
nő
férfi
2. Korod?
15-18 év
19-23 év
24-30 év
30-tól több
egyéb: _____
3. Melyik intézményben tanulsz? /szabad válasz/
4. Milyen szakon? /szabad válasz/
5. Hányadik évfolyamos hallgató vagy? /szabad válasz/
6. Szeretsz-e olvasni?
igen
nem
7. Ha igen, akkor milyen dolgokat olvasol szívesen?
papír alapú könyv
internetes oldalak
elektronikus könyvek
újság
blog
egyéb: _____
8. Milyen gyakran olvasol könyvet? /szabad válasz/
9. Milyen témában olvasol legszívesebben?
Thriller
kaland
krimi
mese
romantikus

dráma

szépirodalom

szakirodalom

fantasztikus

10. Van-e kedvenc regényed? Ha igen, ki annak szerzője és mi a regény címe? /szabad válasz/

11. Az olvasandó könyveidet általában honnan szerzed be?

könyvtár

internet

könyvesbolt

ajándékba kapom

kölcsön kérem

12. Általában milyen szempont alapján választasz ki egy új könyvet?

borító és könyvcím

mások értékelése

ajánlás vagy reklámozás

egyéb: _____

13. Milyen gyakran vásárolsz új könyveket?

hetente

havonta

félévente

évente

soha

egyéb: _____

14. Olvastad-e J. K. Rowling Harry Potter című regényét?

Igen

nem

15. Ha igen, hány részt olvastál el belőle? /szabad válasz/

16. Milyen benyomást tett rád a könyv? / szabad válasz/

17. Ha olvastad, melyik volt a kedvenc részed?

Harry Potter és a bölcsék köve

Harry Potter és a Titkok Kamrája

Harry Potter és az azkabani fogoly

Harry Potter és a Tűz Serlege

Harry Potter és a Főnix Rendje

Harry Potter és a Félvér Herceg

Harry Potter és a Halál ereklyéi

18. Ha még nem olvastad tervezed-e, hogy elolvasd?

igen, mert már sokat hallottam róla

nem, mert nem érdekel a Harry Potter téma

19. Változtatott-e a könyv az olvasási szokásodon? Elkezdted-e utána mást vagy hasonlókat olvasni?

igen, azóta gyakrabban olvasok

nem, nem változtatott semmit meg

20. Láttad-e a filmet/filmeket? Annak kapcsán elolvasnád-e a könyvet/könyveket?

igen, láttam és elolvasnám

igen, láttam, de nem olvasnám

nem, nem láttam még a filmeket sem

Власник документу:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1002953439

Дата перевірки:
10.05.2020 18:28:35 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
10.05.2020 18:32:20 EEST

ID користувача:
92712

Назва документу: kovács_emese_szakdolgozat

ID файлу: 1002967826 Кількість сторінок: 46 Кількість слів: 10777 Кількість символів: 76418 Розмір файлу: 748.88 KB

0.66% Схожість

Найбільша схожість: 0.3% з джерело бібліотеки. ID файлу: 1002967827

0.3% Схожість з Інтернет джерелами 7 Page 48

0.45% Текстові збіги по Бібліотеці акаунту 5 Page 48

0% Цитат

Не знайдено жодних цитат

0% Вилучень

Вилучений текст відсутній

Підміна символів

Не знайдено заміненних символів